

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

İLKÖĞRETİM OKULLARININ II. KADEMESİNDE GÖRSEL
SANATLAR DERSİ HAFTALIK DERS SAATİ SÜRESİNİN
YETERLİĞİNİN ARAŞTIRILMASI

Dilber İLDANLI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Yrd. Doç. Nihat ŞİRİN

Konya-2010

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu; ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Dilber İLDANLI

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

..... tarafından hazırlanan .....

..... başlıklı bu çalışma ...../...../.....

tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği / oyçokluğu ile başarılı bulunarak,
jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı

Başkan

İmza

Ünvanı, Adı Soyadı

Üye

İmza

Ünvanı, Adı Soyadı

Üye

İmza

ÖNSÖZ

Öğretmenliğe başladığım andan itibaren, kendi alanımla ilgili ideallerim ile yaşadığım gerçeklerin hiç örtüşmediğini gördüm. Bunun pek çok nedenin olmasına rağmen en önemlileri; kalabalık sınıflar, ders süresinin kısalığı, sürekli değişen ders programları hakkında bilgilendirilmeme yüzünden yaşanan sıkıntılar, okullardaki yönetici anlayışları, okul olarak gerekli imkanlara ve olanaklara sahip olamama sayılabilir. Bir de buna ders öğretmenlerinin tutarsızlığı eklendiğinde genel olarak sanat eğitiminin önemini ve önceliğini yitirdiğini düşünmekteyim. İlköğretim okullarında Görsel Sanatlar Dersinin ders dağılımı içindeki ağırlığının azlığı, dersin amaçlarının gerçekleşmesini önleyecek boyutlardadır.

Yaklaşık yedi yıldır Görsel Sanatlar Dersi öğretmenliği yapan Hatice Aktaş bu dersle ilgili gözlemlerini şöyle özetlemiştir: *“Resim-iş dersi içeriğinin şu an uygulanmakta olan Görsel Sanatlar Dersi müfredatıyla değişimi dersimizi bir nevi sanat tarihine dönüştürmüştür. Derste uygulama azalırken teori artmıştır. Görsel sanatlar dersinin temel ilkelerinden biri bakmayı ve görmeyi öğrenmek ve görsel algıyı artırmaktır. Ders saatimizin yetersizliği en büyük problemi oluşturmaktadır. Derste uygulama yapılmadığından öğrenciye tam anlamıyla resim yaptırmak, ortaya bir çalışma çıkarmak ya da tekniklerini öğretmek pek mümkün olmamaktadır. Bir ders saatinde (40 dakika) konu ve teknik anlatılsa uygulamaya geçilemiyor, uygulama yapılırsa teoriğe zaman kalmıyor. Sonraki haftaya bırakılsa bizim gibi sınıfları çok kalabalık ve sıkıntılı okullarda konu çoktan unutulmuş oluyor. Tekrar etmek ise zaten az olan ders süresini kısıtlıyor. Bu da dersimizin amacına ulaşmasını güçleştiriyor”*.

Bu araştırmada ilköğretim II. kademedeki (6. 7. ve 8. sınıflar) görsel sanatlar dersi ile ilgili haftalık ders süresinin yeterliği sorgulanmıştır. Araştırmada dersle ilgili değişiklikler tarihi gelişimi içinde ele alınmıştır. Konu ile ilgili yönetici, öğretmen ve öğrencilerle yapılan anket çalışmalarının ortaya çıkardığı sonuçlara yer verilmiştir.

Çalışmam süresince bilgi, tecrübe ve yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Yrd. Doç. Nihat ŞİRİN’e, Şahinbey İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü’nün tüm personeline, görüş ve yardımlarını esirgemeyen öğretmen arkadaşlarıma, Muzaffer Sarısözen Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Müdürü Ferhat DOĞAN’a, meslektaşım Mehmet BÜYÜKEKİZ’e ve hayatımın her evresinde yanımda olan anne ve babama teşekkürlerimi sunarım.

Dilber İLDANLI
Ocak, 2010/ KONYA

ÖZET

Sanat eğitimi, örgün eğitim içinde çocuğun ihtiyaç duyduğu alanlarda kendini ifade edebilmesi için önemli bir eğitim alanıdır. Öğrenmeye oyunlarla başlayan çocuk, ilköğretim dönemine geldiğinde sanatsal teknik-tarzları tanıyarak ve bunlarla denemeler yaparak daha sistemli bir sanat eğitimi sürecine girmektedir. Ergenlik döneminin ilk belirtilerini ve gelişimini içine alan ilköğretim II. Kademedeki (6, 7 ve 8. sınıf) sanat eğitimi, çocuğun sanatsal eğilimini önemli bir şekilde etkiler.

1924 yılında çıkarılan Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile okullarda uygulanan programlar üzerinde kapsamlı değişiklikler yapılmış ve yapılmaya devam etmektedir. Cumhuriyetin ilk yıllarında haftalık ders saati dağılımında önemli bir paya sahip olan görsel sanatlar eğitimi, günümüze geldikçe süresi daha da azaltılmıştır. İlköğretimde uygulanmakta olan görsel sanatlar dersi süresi, sanat eğitimi hakkında söz sahibi olan her kesim tarafından yetersiz bulunmaktadır. Yetersiz eğitim, yetişen nesillerin güzel sanatlara karşı bilgisiz ve duyarsız oluş sebepleri arasında sayılmaktadır. Bu çalışmanın amacı; ilköğretim okullarının II. kademesinde verilen görsel sanatlar dersinin öğrenci, öğretmen ve okul yöneticileri tarafından yeterli bulunup bulunmadığı, öğrencilerin sanatsal eğilimlerini ve eğitimlerini ne kadar etkilediğini tespit etme, verilen sanat eğitimi üzerine öneriler sunmaktır.

Araştırmada nitel ve nicel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Okul idarecileri, resim öğretmenleri ve öğrencilerle anketler yapılmış, sanat eğitimi üzerinde çalışan akademisyenlerin ve eğitimcilerin görüşlerine yer verilmiştir.

Araştırma sonucunda görsel sanatlar dersine ayrılan haftalık ders süresinin az olduğu görülmüştür. Bu nedenle ders süresinin artırılmasına yönelik önerilere yer verilmiştir.

SUMMARY

Arts education is a field of vital importance for the child to express him/herself in many areas the child needs much in formal education. The child who starts to learn through games steps into more systematic process of art education by recognizing technical and artistic styles and experimenting with these at primary school period. At second stage of primary school (grades: 6,7,8) including first signs of puberty and puberty development, art education influences the child's artistic trend very much.

With The Unification of Education Law issued in 1924, extensive changes has been done and these changes continue to be performed on implemented programs in schools. Hours for visual arts education which has a significant share in the distribution of hours per week in the early years of the Republic, have been reduced nowadays. The duration of visual art classes which is performed in primary schools is as thought insufficient by those who are authority. Insufficient education is among the reasons why the new generations are ignorant and insensitive about arts. The purpose of this study is if visual arts education at second stage of primary school is found sufficient or insufficient by students, teachers and school administrators, determining howmuch it affects artistic trends, recommending on the art education given at schools.

Qualitative and quantitative research methods have been used in the study. Polls have been done with school administrators, art teachers and students; the ideas of academicians who work on art education have been given place to.

In the result of the research, it has been seen that visual arts lessons per week are insufficient. Therefore there are proposals about increasing art lessons' durations are given place.

KISALTMALAR

MEB- Milli Eğitim Bakanlığı

SBS- Seviye Belirleme Sınavı

EARGED- Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı

ÇASEY- Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi

TDK- Türk Dil Kurumu

GEE- Gazi Eğitim Enstitüsü

RİB- Resim-İş Bölümü

KYGM- Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü

TD-Tebliğler Dergisi

GATA-Gülhane Askeri Tıp Akademisi

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
Bilimsel Etik Sayfası.....	ii
Tez Kabul Formu.....	iii
ÖNSÖZ.....	iv
ÖZET.....	v
SUMMARY.....	vi
KISALTMALAR.....	vii
BÖLÜM 1 - GİRİŞ.....	1
1.1. Problem.....	
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	4
1.3. Sayıtlar (Varsayımlar).....	4
1.4. Sınırlılıklar.....	5
BÖLÜM 2 – EĞİTİM VE SANAT EĞİTİMİ.....	7
2.1. Eğitim.....	7
2.2. Sanat Eğitimi.....	8
2.2.1. Sanat Eğitiminin Anlamı.....	10
2.2.2. Sanat Eğitiminin Amaç ve İlkeleri.....	11
2.2.3. Sanat Eğitiminin Tarihçesi.....	12
2.2.3.1. Cumhuriyet Öncesi Sanat Eğitimi.....	14
2.2.3.2. Cumhuriyet Sonrası Sanat Eğitimi.....	16
2.2.3.3. Dünyada Sanat Eğitimi.....	18
BÖLÜM 3 – İLKÖĞRETİM II. KADEME SANAT EĞİTİMİ.....	21
3.1. Çocuk ve Resim İlişkisi.....	21
3.1.1. Çocukta Resimsel Gelişme ve Gelişim Özellikleri.....	22
3.1.2. İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Gelişim Özellikleri.....	23
3.2. İlköğretim II. Kademe Uygulanan Sanat Eğitimi Programları.....	25
3.2.1. 1938 Ortaokul Resim Dersi Müfredat Programı.....	27
3.2.2. 1957 Ortaokul- Lise Resim Dersi Müfredat Programı.....	27
3.2.3. 1991 İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı.....	28

3.2.4. 2006 İlköğretim Seçmeli Sanat Etkinlikleri Dersi Öğretim Programı..29

BÖLÜM 4 – ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	31
4.1. Veri Toplama Yöntemleri.....	35
4.2. Evren ve Örneklem.....	36
4.3. Veri Toplama Araçları.....	37
4.4. Verilerin Toplanması, Çözümlemesi ve Yorumlar	
BÖLÜM 5- BULGULAR VE YORUM	31
5.1. Ankete Katılan Öğrencilere İlişkin Sonuçlar.....	31
5.1.1. Anket Katılan Öğrencilerin Demografik Özellikleri.....	31
5.1.2. Ankete Katılan Öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersine İlişkin	
Düşünceleri.....	33
5.2. Ankete Katılan Öğretmenlere İlişkin Sonuçlar.....	37
5.2.1. Ankete Katılan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri.....	37
5.2.2. Ankete Katılan Öğretmenlerin Sanat Eğitimine İlişkin Düşünceleri.....	39
5.2.3. Ankete Katılan Öğretmenlerin Okullardaki Sanat Eğitiminde Mevcut Uygulamaların	
Durumu ile ilgili Düşünceleri.....	45
5.3 Ankete Katılan Yöneticilere İlişkin Sonuçlar.....	46
5.3.1 Ankete Katılan Yöneticilerin Demografik Özellikleri.....	46
5.3.2. Ankete Katılan Yöneticilerin Sanat Eğitimi Kapsamında Görsel Sanatlar Dersine	
İlişkin Düşünceleri.....	48
5.3.3. Ankete Katılan Yöneticilerin Okullardaki Sanat Eğitimde Mevcut Uygulamaların	
Durumu İle İlgili Düşünceleri.....	48
BÖLÜM 6 - SONUÇ VE ÖNERİLER	53
KAYNAKÇA.....	58
EKLER.....	62
ÖZGEÇMİŞ.....	71

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Bir milletin sanat eğitiminin temelleri incelenirken, bu temel uygarlık tarihinden bağımsız düşünülemez. “Farklı çağ ve dönemlerde sanata çeşitli anlamlar ve roller yüklense de toplumların uygarlık tarihlerinin sanat tarihleri ile paralel geliştiği söylenebilir. Gelişen uygarlıklara paralel olarak sanatın üstlendiği çok önemli görevlerin başında ise ‘eğitim’ gelmektedir.” (Alakuş, 2003).

Ülkemizde eğitim örgüsü, ilköğretim okullarıyla (8 yıl zorunlu) yaklaşık 7 yaşında başlar. Orta ve yüksek öğretimi de içine alan uzun yıllara yayılan bir yapıya sahiptir. Kültür ve sanat derinliğine rağmen günümüz görsel sanatlar (Resim-İş Eğitimi) eğitimi bugün bulunduğu konum açısından istenilen seviyede değildir. Eğitim kurumlarındaki program ve müfredat sıkıntısı sanat eğitiminde de kendini göstermektedir. Gelişmekte olan ülkeler içinde gösterilen ülkemiz, yaşadığı her coğrafyada doğal çevreyi süslemeye ve güzelleştirmeye özen gösteren bir toplum olmuştur. Ayağına giydiği çorabı bile binlerce farklı motifle zenginleştirip, renklendirmeye çalışan bir görsel kültür yapısına sahiptir. Bu geçmişine rağmen günümüzde görsel sanatlar konusunda bu kadar bilgisiz ve ilgisiz kuşaklar yetiştirmiş olmasında ne yazık ki uygulanan eğitim sisteminin etkisi çok büyük olmalıdır.

Örgün eğitim içinde ilk 8 yıllık ilköğretim süreci çocuğun kişilik gelişimi, çevresini tanıması ve becerilerini keşfetmesi için çok önemli bir dönemi kapsar. Zekâ gelişiminin de büyük bir kısmı bu dönemde tamamlanır. Son yıllarda toplum yapısı teknoloji ile doğru orantılı olarak değişmiştir. Çalışan kadın sayısı artmış, değişen yaşam koşulları beraberinde çeşitli kısıtlamaları da beraberinde getirmiştir. Çocuk, büyük şehirlerde beton binalar ve duvarlar içine hapsolmek zorunda kalmıştır. Çevresindeki suni ve renkli görüntü içinde gelişmektedir. Buna paralel olarak ilköğretim öncesi dönem de eğitimin içine alınmıştır. Böylece çocuk, fizyolojik ve psikolojik gelişiminin büyük bir bölümünü eğitim kurumlarında geçirmeye başlamıştır.

Çağımız çocuk-ergeni, hemen hemen her gün daha da değişen, gelişen, renklen, görselleşen teknoloji ve hayat tarzı ile karşı karşıya kalmaktadır. Bilgisayar, telefon,

televizyon ve çok gelişmiş farklı birçok teknolojik araçların iletişimi daha da hızlandırmış olması görsel sanat eğitiminde de çığır açmıştır. İnsan hafızasının görsel olduğu, görülen bir imge veya görüntünün hafızalardan uzun süre silinmediği anlaşıldıktan sonra reklam, iletişim, eğitim gibi pek çok sektör görsel alanlarda yoğun çalışmalar başlatmışlardır. Sonuçta, ağırlığı simge, resim, şekil, sembollere dayanan teknolojik ve evrensel bir dil oluşturmayı başarmışlardır. Görsel sanatlar eğitiminin önemli bir başka görevi de çıkış noktası yine görsel sanatlar olan bu simge-şekil dünyasına daha duyarlı ve seçici bir toplum yetiştirmektir.

Bu yoğun eğitim temposu içinde uygulanmakta olan SBS (Seviye Belirleme Sınavı) ve benzeri sınavlar eğitim sistemimizde sınavlara yoğunlaşmayı da beraberinde getirmiştir. İlköğretimin neredeyse ilk sınıflarına kadar inen kurs (dershane, özel kurs vb.) ve sınav telaşı çocuğun kişisel gelişimi ve ruhsal zenginliğinin eğitilmesinde en etkili yollardan biri olan görsel sanatlar eğitimi de olumsuz etkilemektedir.

Türkiye’de Güzel Sanatlar Eğitimi Çalışma Grubu Raporu’nda Temel Eğitimin birinci basamağı olarak bahsedilen ilkokullardaki sanat eğitiminin durumu şu şekilde özetlenmiştir: “İlkokullarımızın ders programlarında haftalık 25 saatten yalnızca biri resim, biri de müzik dersine ayrılmıştır. Ders saatlerinin azlığı bir yana, asıl önemli konu, bu derslerin ‘programda var, fakat uygulamada yok’ gölge dersler olmasıdır. Özel okullar ve büyük kentlerdeki bazı okullar dışında bu dersler, diğer derslerin manevra alanlarıdır. Programı yetişmemiş bir ders, resim dersinde yetiştirilir, yazdırılması bitmemiş konular yazılır ya da ‘öğrenci diğer ağır ve ağırlıklı derslerin getirdiği yorgunluğunu’ gidermek üzere, öğretmenle birlikte resim ve müzik derslerinde dinlenir. Resim ve müzik dersleri yapıldığında ise, dersin alanıyla ilgili herhangi bir bilgi aktarımı, aydınlatma, kısaca bir ders verme, öğretme yer almamakta ya da çok eksik olarak yer almaktadır.” (Çakır İlhan, 2002).

Görsel sanatlar eğitimi temelde uygulamaya dayanan, malzeme gerektiren bir derstir. Çocuk ve ergen görsel dünyadan edindiği izlenimleri kendi dünyasında şekillendirip çeşitli teknik ve metotlarla yine gerçek dünyaya aktarmaya çalışır. Toplumumuzun aile yapısında çocuğa gelecekteki yaşantısı için gerekli yaşamsal eğitim verilirken teknik bilgi ve deneyime dayanan görsel sanatlar eğitimi verilememektedir. Çocuk ilk kez okulda karşılaştığı bu ifade araçları ve teknikleri ile farklı, yepyeni bir dünyanın kapısını açar. İlk kez karşılaştığı bu dünyada zamana ve uygulama yapmaya ihtiyacı vardır. Tecrübe kazandıkça farklı arayışlara

girmeye başlar. Bunun için gerekli olan en önemli unsurların başında; malzeme, rehber (öğretmen), ortam ve zaman gelir.

Sanat eğitiminin amaçlarının gerçekleştirilmesindeki önemli öğelerden biri de çalışma ortamlarının amaca uygun olarak düzenlenmesidir. Ülkemizde pek çok ilköğretim okulunun bazı dersler için özel alanlara sahip olmadığı bilinmektedir. Bu konuda en önemli görev, eğitim programlarının uygulanacağı okulların durumunun gözden geçirilmesi, yeni projelerin bu yönde şekillendirilmesi olarak ilgili makamlara düşmektedir.

Bu doğrultuda düşünüldüğünde çocuk-ergen, günümüz koşullarında ne yazık ki yukarıda bahsedilen, görsel sanatlar eğitimi için mutlak gerekli olan unsurlardan çoğuna ulaşamamaktadır. Bu imkânların çoğuna sahip olduğundaysa bu gün ilköğretim okullarında uygulanmakta olan görsel sanatlar ders saati süresi yeterli gelememektedir.

Bugün ilköğretim okullarında görsel sanatlar dersinin en önemli açmazlarından biri de uygulanmakta olan ders saati süresinin yeterliğidir. 28.08.2006 yılı ve 346 sayılı kararla uygulamaya geçen İlköğretim Seçmeli Sanat Etkinlikleri (1–8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı'nın bu açığı daha da ön plana çıkardığı gözlenmektedir. Aynı sürenin, öncesinde uygulama ağırlıklı olarak hazırlanmış müfredat programından farklı olarak bu programda uygulanan Görsel Sanatlar Dersinde daha da yetersiz kaldığı gözlenmektedir.

Bu araştırmada ilköğretimin II. Kademesini oluşturan 6. , 7. ve 8. sınıflarda haftada 1 ders saati (40 dakika) olarak uygulanmakta olan görsel sanatlar dersi süresinin öğrenci, öğretmen ve yöneticiler tarafından yeterli bulunup bulunmadığı araştırılmaya çalışılmıştır. Öğrencilerin, Görsel Sanatlar Dersi süresi içinde dersten beklenen verim ve amaçlara ne kadar ulaşabildiğini; öğrencilerin, okul yöneticilerinin ve Görsel Sanatlar Dersi öğretmenlerinin ders ve süresi hakkında görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Tez araştırmalarının başlama, anket uygulama ve bilgi toplama süresi çeşitli nedenlerden dolayı uzun bir zamana yayılmıştır. Bu araştırmanın anketleri 2005-2006 Eğitim Öğretim yılında Gaziantep merkez ilçesi Şahinbey'e bağlı ilköğretim okullarının bir kısmında uygulanmıştır. Bu esnada dersin ismi Resim-İş dersi iken Görsel Sanatlar Dersi olarak değiştirilip, Sanat Etkinlikleri programının içeriğine alınmıştır.

1.1. Problem

İlköğretim okulları, örgün eğitim içerisinde temel yapıyı oluşturur. Sanat eğitimi açısından ele alındığında ise çocuğun çevresi ile ilk bilinçli sosyal iletişimde bulunduğu sürecin başlangıcından ergenlik dönemini de içine alan önemli bir süreci içerir. Geleceğin yetişkin bireyini inşa etmede önemli bir paya sahiptir. İlköğretim sürecini tamamlamış bir öğrencinin görsel sanatlar konusunda ne kadar yetiştirilebildiği ayrı bir konuyu oluştururken, henüz uygulanmakta olan görsel sanatlar dersinin ne kadar verimli ve faydalı işlenebildiği de önemli bir alan oluşturur. 1. sınıftan başlayarak ilköğretimin her döneminde var olan görsel sanatlar dersi için ayrılan süre sanat eğitimcileri ve eğitim uzmanları tarafından eleştiriye maruz kalmıştır. “Hiç yoktan iyidir.” gibi bir görüşle sanat eğitimi yapmak ya da boş zamanları değerlendirme gibi bir yaklaşımla müfredatlara zorunlu sanat dersi yüklemek çocuğa-gence sanatı sevme ve sanat zevki verme yerine sanat korkusu vermekten öte bir işe yaramaz (Erinç, 2004: 94). Konuya bu açıdan yaklaşıldığında ilköğretim okullarının II. kademesinde görsel sanatlara ayrılan süre yeterli midir? Dersin süresi, dersin işlenişini ve verimliliğini ne kadar etkilemektedir? Soruları araştırmamızın ana eksenini oluşturmaktadır. Bu nedenle ders süresinin yeterliği araştırmamızın problemini oluşturmuştur.

Konu ile ilgili sağlıklı sonuçlar elde etmek için ilköğretim 6. , 7. ve 8. sınıf öğrencileri, ders öğretmenleri ve okul yöneticilerini de içine alan bir anket çalışmasına başvurulmuştur. Ankette araştırmamızın amacına ulaşabilmek için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Öğrencilerin görsel sanatlar dersi ile ilgili düşünceleri nelerdir?
2. Öğretmenlerin görsel sanatlar ile ilgili düşünceleri nelerdir?
3. Okul yöneticilerinin görsel sanatlar dersi ile ilgili düşünceleri nelerdir?
4. Uygulanmakta olan ders saati süresi yeterli midir?
5. Uygulanmakta olan ders süresi sonunda hedeflenen amaçlara ne kadar ulaşılmaktadır?

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Sanat eğitimi alanında önemli bir yere sahip olan ilköğretim II. Kademesi (6. 7. 8. sınıf) öğrencilerin görsel sanatlar alanında bilgi, birikim ve beceriler kazanması için önemli bir dönemdir. Kişisel yeteneklerini ve farklılıklarını yeni yeni fark etmeye başladığı ergenlik dönemi, öğrencinin sonraki yetişkin kişiliğinde silinmez izler bırakan bir dönemdir. Farklı eğilimlerin bu dönemde ortaya çıktığı göz önüne alınırsa bireyin kendini ifade etmesinin ne kadar önemli olduğu dikkat çekicidir. Hassas ve yoğun duygu geçişleri yaşayan öğrencinin sanat eğitimi ile kendini ifade edebilme beceri ve özgürlüğüne kavuşması önemlidir. Geleceğin, kendini her konuda yetiştirmiş, yaratıcı yönü gelişmiş bireylerinin örgün eğitim içinde yetişeceği yadsınamaz bir gerçektir.

Bu bağlamda ilköğretim okullarının II. kademesinde görsel sanatlar eğitimi (Resim-İş) alan öğrencilerin ders işleyiş durumlarını ders süresinin nasıl etkilediğini ortaya koymak, araştırmanın önemini oluşturmaktadır.

1.3. Sayıtlar (Varsayımlar)

- Sanat eğitimi örgün eğitim içinde yadsınamayacak bir öneme sahiptir.
- Her birey zorunlu eğitim sürecinde yeterli sanat eğitimi almalıdır.
- Ankete katılan katılımcıların sorulara verdikleri cevaplar samimi ve doğrudur.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırmanın evreni, Gaziantep ilinin merkez ilçesi Şahinbey'e bağlı 14 ilköğretim okulundan oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini bu okullarda görev yapan Görsel Sanatlar dersi öğretmenleri, okul yöneticileri ve okullarda eğitim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadırlar.

Seçilen okulların, ilçe genelinde ortalama gelir seviyesine sahip ailelerden gelen öğrencilerden oluştuğu belirlenmiştir. Araştırmanın daha genel ve sağlıklı sonuç verebilmesi için gelir seviyesinin geneli yansıtır derecede olduğu görülmüştür.

Ulaşılan öğretmen sayısı az olmakla birlikte çıkan sonuçlar sadece anket uygulanan alan içinde değerlendirilmelidir. Anket uygulanan 240 öğrencinin 80 tanesi 6. sınıf, 80 tanesi 7. sınıf, 80 tanesi 8. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Bu okullarda eğitim gören 240 öğrenci, 14 resim öğretmeni ve 34 okul idarecisine anket uygulanmıştır. Görsel Sanatlar Dersi öğretmenlerine verilen anket formunda toplam 17, öğrencilere 14, yöneticilere 12 soru sorulmuştur. Öğretmenlere verilen anketin birinci bölümünde; kişisel bilgiler, ikinci bölümünde; sanat eğitimi kapsamında görsel sanatlar (Resim-İş) derslerine öğretmenlerin yaklaşımları, üçüncü bölümde; okullarda sanat eğitimiyle bağlantılı olarak mevcut uygulamaların durumuna ilişkin mevcut yapının değerlendirilmesi ele alınmıştır. Öğrencilere verilen anketin birinci bölümünde; kişisel bilgiler, ikinci bölümünde; sanat eğitimine ilişkin düşünceleri ele alınmıştır. Yöneticilere verilen anketin birinci bölümünde; kişisel bilgiler, ikinci bölümünde sanat eğitimi kapsamında yöneticilerin yaklaşımları, okullarda sanat eğitimiyle ilgili mevcut uygulamaların durumuna ilişkin değerlendirme ele alınmıştır.

Okulların listesi aşağıya şu şekilde çıkartılmıştır:

- M. Şahin Batmazoğlu İ.Ö.O
- Dr. Nilüfer Mustafa Özyurt İ.Ö.O
- 100. Yıl İ.Ö.O
- Gazi İ.Ö.O
- Akyol İ.Ö.O
- Hatice Büyükbeşe İ.Ö.O
- Kurtuluş İ.Ö.O
- Naciye Mehmet Gençten İ.Ö.O
- Dr. Cemil Karslıgil İ.Ö.O
- Gazi Mustafa Kemal İ.Ö.O
- Mehmetçik İ.Ö.O
- Yunus Emre İ.Ö.O
- Selçuk İ.Ö.O
- Yüzüncü Yıl İ.Ö.O

Anket formları uygulama yapıldıktan sonara kodlanarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Elde edilen veriler SPSS programında gerekli analizlere tabi tutularak değerlendirilmiştir. Yapılan araştırma sonucunda elde edilen veriler frekans dağılım analizine tabi tutulmuştur.

BÖLÜM 2

EĞİTİM VE SANAT EĞİTİMİ

2.1. Eğitim

Türkçe bir kelime olan “eğmek” ten gelen eğitim sözcüğünün kesin bir tanımını yapmak oldukça zor olsa da Türkçe sözlük anlamı; “Yeni kuşakların toplum yaşamında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları edinmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine yardım etme olarak geçmektedir.” (Püsküllüoğlu, 1999: 528). Sözlük anlamı dışında pek çok farklı tanım yapılmış bir kavram olan eğitim, bireyin yaşama etkin biçimde uyumunu sağlayan etkinlikler bütünüdür diyebiliriz. Doğaldır ki bu etki veya etkinliğin amacı, çocukta birtakım beden, fikir, ahlak v.b. eğitimsel gelişme ve değişimleri içine almaktadır.

Eflatun eğitim için, “Bedene ve ruha, yetenekli olduğu güzelliği vermektir.” diyerek eğitimin sanatsal yanını ön plana çıkartırken; Emile Durkheim eğitimi sosyal açıdan değerlendirerek “Yetişmiş nesiller tarafından, henüz sosyal hayat için olgun hale gelmemiş bulunan nesiller üzerinde yapılan her çeşit etkidir.” (Türkdoğan, 1981) yargısında bulunur.

Erksan’a göre ise; “Çocuk İnsan” ve “Büyük İnsan” iki ayrı olgudur. “Çocuk İnsan” öğretimini, eğitimini; ailesindeki “Büyük İnsan”ların, öğretmeni ve eğitmeni olan “Büyük İnsan”ların yardımıyla yapar. “Çocuk İnsan” bilimsel bilgiyi, bilimsel düşünceyi, kültürü, sanatı, töreleri; ailesine, çevresine ilişkin “Büyük İnsan”lardan, öğretmeni, eğitmeni olan “Büyük İnsan”lardan, bilimsel bilgi içeren kitaplardan, sanatsal bilgi içeren kitaplardan, yazınsal (edebi) bilgi içeren kitaplardan, yazın kitaplarından (destan, roman, öykü, şiir, tiyatro oyunu, anı, yaşam, öyküsü) öğrenir. (Erksan, 1999: 167).

Her toplum, gelişen ve değişen yaşam şartları karşısında ayakta durabilmek, her yönü ile güçlü, bilinçli bir toplum oluşturmak için bireylerini eğitmek durumundadır. Eğitim insana yapılan uzun vadeli bir yatırımdır. Eğitim, bireyin tüm yaşamı boyunca sürer ve yaşantısı boyunca kazandığı tecrübelerin, bilgilerin tümünü kapsar. Eğitimde hedef bireyin davranışlarındaki değişiktir. Bu nedenle eğitim politikaları ve programları çok doğru planlanmalı amaçları, çok iyi saptanmalıdır. Bu nedenle okullar, eğitim sürecinin en önemli bölümünü oluşturur. Eğitimin önemli bir bölümünü okullar oluştursa da farklı ortam ve gruplar içerisinde de eğitim hayatı boyu devam eder.

2.2. Sanat Eğitimi

Balcı'nın ifadeleri ile; “ Sanat eğitimi üzerine yazılan birçok yazı incelendiğinde sanat ve sanat eğitimine birçok anlamın yüklendiği, dışarıda bir şeyin kalmaması kaygısıyla birçok kuramdan ve düşünceden bahsedildiği görülür. Çok açık olamamakla beraber sanat eğitiminin imgesel, sezgisel ve kavrama karşıt bir alan olarak çizildiği gözlenebilir.” (Balcı, 2004: 95).

Sürekli kendini geliştirmek ve yaşamla arasında denge kurmak ayakta kalabilmek için mücadele eden insan (birey) açısından önemli olan yaşamın anlamını ortaya çıkarmaktır. Bu bir anlamda ‘aklının ve duygularının’ sistemini bilme ve anlama, bir başka deyişle ‘aydınlanma’ isteğidir. Bu istek, insan için sürekli kendini geliştirme, bireyselliğini toplumsallaştırma ve dünyayı tanıyıp değiştirebilme isteğidir. İnsan bu isteğini ancak ‘bilgi’ye sahip olarak gerçekleştirebilir. İnsanın temel bilgi kaynakları ise bilim ve sanattır (Çetin, 2002: 205-206).

Soyut bir kavram olan sanat, duygu ve düşüncelerin etkili ve yaratıcı bir biçimde anlatımıdır, görmeyi öğrenmedir, sezgidir. Kısaca; insanın kendini ifade etme yollarından biridir. Türk Dil Kurumu'nun “sanat” tanımı; “Bir duygu, tasarı, güzellik vb.nin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık” şeklindedir (TDK, 2009).

Kayıtlara geçmiş dünya tarihinde bu kavramı tanımlamaya Antik Yunan'da başlanmış; Aristo sanatı “ eşyada sürekli var olan taklitten doğmuştur ” şeklinde tanımlarken, Platon yansımalarından (mimesis) bahsederek gelen tartışma, Kant'ta sanatı bir “ oyun” a çevirip, sanatın kaynağı olarak “ iş” i görmüştür. Öte yandan Hegel ise sanatı “ Ruhun madde içindeki görünümü ” olarak niteler (Türkdoğan, 1981: 9) .

“Dilin nasıl doğduğunu bilmediğimiz gibi sanatın da nasıl doğduğunu bilmiyoruz. Eğer tapınak ve ev yapımı, resim ve heykel yapımı veya dokuma gibi etkinlikleri sanat sayarsak dünyada sanatçının bulunmadığı tek bir toplum bile yoktur. ” (Artut, 2002: 12).

Sanatın bireyde ortaya çıkardığı yön yaratıcılıktır. Sanat eğitiminin temelinde yaratıcı gücü eğitmek vardır. Yaratıcılık kavramının yüzlerce farklı tanımı vardır. “Yaratıcılık, genel bir tanımlama ile bilinenlerden yeni olanı çıkarmak, özgün sentezler yapmak, sorunlara farklı çözüm yolları bulabilmektir.” (Ünver, 2002: 26).

Sylvan yaratıcılığı; hiç kimsenin görmediklerini görme, hiç kimsenin duymadıklarını duyma, hiç kimsenin düşünmediklerini düşünme ve hiç kimsenin cesaret edemediklerini yapma (Aktaran: San, 1977: 2) şeklinde açıklarken Akverdi ise; bilinen unsurları yeni tertipler vücuda getirmek maksadıyla organize etmeyi düşünmektir; gerçek olandan hareket ederek daha sistemli ideal bir gerçeklik vücuda getirmeyi istemektir (Akverdi, (1953: 11) şeklinde tanımlar.

Güzel sanatlar eğitimi ise işte bu farklı tanımlar üzerine kurulu okul öncesi, okul dönemi ve okul sonrasını da kapsayan aşamalı bir süreçtir. 20. yüzyılın başından bu yana sanat eğitimi kavramı, kaplamsal ve genel anlamda, sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve dışı yaratıcı sanatsal eğitimi tanımlamaktadır. Dar anlamda ise okullarda sınıflardaki ve ilgili bölümlerdeki bu alana ilişkin olarak verilen dersleri tanımlar (San, 2003: 17).

“Sanat eğitimi sürecinin bütününde; yeni, özgün, ilginç düşünsel arayışlar, sanatlar yoluyla somutlaşır; görülür, duyulur, eleştirilebilir ve geliştirilebilir bir duruma dönüşür. Bu dönüşümde sanatın estetik yasaları etkin olduğundan, düşünme ve düşündüğünü dışa vurma estetik bir bütünlük içinde gerçekleşmektedir.” (Sezer, 2001:1)

“Sanat, hem amaç hem de araç olarak çağdaş eğitimin vazgeçilmez bir parçasıdır. Öğrenciler ne kadar farklı sanat alanıyla karşılaşılırsa o kadar farklı sanatsal ifade biçimlerini tanır, farklı sanat formlarının dilini ve olanaklarını anlar, farklı sanatsal değerlere karşı duyarlılık ve farkındalık geliştirir. Dolayısıyla sanat etkinlikleri programları tüm sanat dallarının program içinde imkânlar ölçüsünde yer almasını hedeflemektedir.” (MEB, 2006)

Sanat eğitimi, geçmişten bu güne farklı yöntem ve içerik sorunları ile uğraştı. Usta-çırak ilişkisi içindeki eğitim biçimi, çok yönlü araştırmalara dayalı, programlı örgün eğitim kurumlarına dönüştü (Ünver, 2004: 157). Sanat eğitiminin, endüstri devrimi ile gündeme gelişi anlamlıdır. Sanatın özündeki yaratıcılık ve özgürlük egesi, makineleşme ve tekdüze olma sorununa çözüm olarak görülmüştür. Ülkemizde de tüm dünyada olduğu gibi sanat eğitimi ve yöntemleri hala üzerinde tartışılan alanlardır.

2.2.1. Sanat Eğitiminin Anlamı

Temel sanat eğitimi, başlıca örgün eğitim içinde yer alır. Eğitim ve bünyesindeki sanat eğitimi, toplumu sürekli ve süratli değişimlerden oluşan geleceğe hazırlar. Her şeyden önce yaratıcı eğitimin önemi yadsınamaz. Sanat eğitimi ile çocuk, sanatın insan yaşamındaki yerini ve önemini algılar. İster ürün vererek, isterse dışarıdan izleyici, okuyucu, dinleyici olarak katılma biçiminde olsun, sanatla iç içe olmak, duyguları duyarlılığı harekete geçirirken bütün zihinsel süreçleri de canlı tutar. Çeşitli anlatım yollarıyla, kişiyi içinde yaşadığı ortama uydurma yolunda fikirlerini, duygu ve düşüncelerini heyecanlarını ortaya koyar. Bu yüzden sanat eğitiminin önemi büyüktür (MEB, 1997: 13).

San; Çocuk ve ergenin, izlenim, algılama, gözlem, araştırma, bellek, çağrışım, imgelem, biliş, buluş, bilgi, düşünme, usavurma, değerlendirme gibi, duyulardan başlayarak tüm duygusal ve düşünsel süreçlerini çalıştırarak, görsel ve gözel (optik) alanda ya da müzik, dans, drama/tiyatro, yazın gibi alanlar da düşünüldüğünde maddeyle, sesle, bedenle, sözlerle yapıcı-kurmacı iletişim ilişkilerine girmesi, yeni düzenlemeler, biçimlendirmelerle birtakım formlara ulaşması süreçlerinden oluşur (San, 2003: 24).

“Sanat eğitimi bir organizasyon yönetimidir. Görsel algılamaya dayalı birtakım teoriler önderliğinde öğrenciye madde ile yani malzeme ile düşünceleri arasında çeşitli bağlantılar kurmaya, buluşlar yapmaya alıştıran bir metottur. Böylece bu metot, öğrencinin elinde gelecekte bilinçli olarak kullanacağı bir araç olacak ve kişisel bir nitelik kazanacaktır. ” (Gökaydın, 2002: 19)

Sanat eğitimi, çocuk üzerinde harekete geçirici bir etkiye sahiptir. Yaratmaya ve üretmeye çocuk kadar yatkın başka bir varlık yoktur. Çocuk resim yapar, biçimlendirir, form kurar. Küçük bir özendirme, doğal yaratma, keşfetme ve icat etme dürtülerini harekete geçirir.

İlköğretimde Resim-İş (görsel sanatlar) dersleri, görsel ve yoğrumsal sanatlar eğitimi alanıdır. Resim-İş eğitiminin önemi, sanat eğitimbilimi boyutlarında değerlendirildiğinde, insana kendini anlatacağı bir dil, bir anlatım yolu kazandırmasında temellenir. Kültür aktarımının yanı sıra bireyin psikolojik gereksinimlerinin karşılanması yoluyla tam olarak gelişmesi hedefiyle, genel sanat eğitimi kapsamındaki resim eğitimi; eğitsel yönü güçlü, çağdaş ve yetkin bir kişilik geliştirme ve kültürlenme aracı oluşturmaktadır (Kurtuluş, 2002).

“ Modern eğitim alanında sanat eğitiminin vazgeçilmez olduğu ısrarla vurgulanmakta ve öğrenci hangi meslek dalına yönelecek olursa olsun, o dalda yaratıcı olmanın sırrı ya da başlıca koşulu, sanat eğitiminden yeterli düzeyde yararlanmış olmaya bağlı görülmektedir. ” (Tansuğ, 1997: 122).

“ Hele günümüz popüler kültürü sanat eğitiminin gerekliliğini daha çok artırıyor. Şöyle ki ülkemizde ve dünyada insanlar görsel, sessel, düşünsel bombardımanla baş başalar (Şahin, 2007).

2.2.2. Sanat Eğitiminin Amaç ve İlkeleri

Eğitim, kalıcı ve istendik davranış değişikliğidir. Birey veya çocuk öğrenme ortamında bir önceki davranışlarına göre değişiklik göstermesidir. Görsel sanatlar eğitiminde çocuğun bilişsel, duyuşsal ve devinimsel davranış değişikliklerin olması beklenir. (Yürekten, 2004: 359).

Güzel sanatlar eğitimi, ilk eğitim yıllarında başlayarak bütün hayat akışı içine yayılan bir süreci kapsar. Ülkemizde ise örgün eğitim de ilköğretim okullarındaki sanat eğitiminin genel amaç ve ilkeleri, Türk Milli Eğitiminin genel amaçları ile paralel yönde hareket eder.

“Güzel sanatlar eğitiminin amacı çocukları sanatçı yapmak değil, gelecekte hangi mesleği seçerlerse seçsinler, yetişmekte olan kuşaklara güzel sanatların yaşamdaki yerini ve önemini yaşatarak kavratmak, onların düşüncelerini, soru sormalarını, araştırmalarını sağlayacak çalışmalarla sanatsal yaratma olgusunu gerçekleştirmektir. Bundan sanat eğitiminin yalnızca güzel sanatlara karşı özel yeteneği olanlara yönelik olmadığı sonucunu çıkartabiliriz. ” (MEB, 1997: 13).

Okullarda sanat eğitimine ise çok çeşitli amaçlar yüklenmiştir. Özsoy bu amaçları şöyle sıralar:

- Her alanda kullanılabilecek yaratıcı davranışlar geliştirmek.
- Sanatsal beceri, yeti, yetenek ve yaratıcılığı geliştirmek.
- Sanatsal düşünceleri gerçekleştirmek ve sanat eserleri yaratmak amacıyla teknik yetenekleri geliştirebilme.

- Sanatı görsel bir iletişim birimi olarak kullanmak ve görsel yazarlığı sağlamak.
- Yaşanılan çevreyi güzelleştirmek için estetik ve eleştirel kişilik kazandırabilmek.
- Yaygın sanatsal uygulamaları ve tasarım çalışmalarını değerlendirme yeteneği kazandırabilme.
- Özgün ve özgür düşünme, deneme ve üretme kapasitelerinin geliştirilmesi.
- Ruh sağlığına yardımcı olunarak bireylere kendini ifade etme imkânını vermek.
- Sanata ve sanatçıya saygı duyulmasını sağlayabilmek.
- Sanatsal grup çalışmaları ile karşılıklı sevgi, yardımlaşma, dayanışma, hoşgörü bilinci yerleştirme.
- Bireylerin kişiliklerinin oluşmasına, kendilerine olan güvenlerinin artmasına yardımcı olmak.
- İstekli ve yetenekli bireylerin arzuladıkları bir sanat veya tasarım alanında uzmanlaşmaları için bilgilendirme ve çalışma ortamı sağlamak.
- Tüm bireylerin sanattan zevk alan, sanat yapan yaratıcılar ya da sanatı izleyen bilinçli tüketiciler olarak yetişmesini sağlamak.
- Toplumun görsel kültürünü ve tarihini benimseyen, koruyan ve ona katkıda bulunan bireylerin yetiştirilmesi.
- Farklı ülkelere ve yörelere özgü geleneksel sanatlarının bir kültürel zenginlik olarak algılanmasını, öğrenilmesini sağlayabilmek.
- Farklı toplumların çeşitli gelenek göreneklere ve inançları ile ilgili olarak bireylerin duyarlılığını ve hoşgörüsünü geliştirebilmek.
- Diğer ülkelerin geleneksel ve çağdaş sanatlarından haberdar olunması ve uygulamalarında bunlardan yararlanılmasını sağlamak (Aktaran: Yılmaz Arıkan, 2004: 29).

2.2.3. Sanat Eğitiminin Tarihçesi

“Arkeolojinin ve kültür tarihinin bulgularına göre insan, yazmayı akıl etmeden çok önce, resim yapmayı akıl etmiştir. İnsanlar, kimi zaman tek bir çizgisel hayvan betimlemesiyle, kimi zaman geometrik bir düzenlemeyle duygularını, düşüncelerini, edimlerini açıklamak istemişlerdir. Bu isteğin altında ister korku, ister kaçış, isterse belgeleme dileği olsun hepsinde

ortak olan yan, resimlendirme yoluyla bir bildirimde bulunma dileği ya da gereksinimidir. ” (Erinç, 2004: 7).

Sanat eğitimi, insanlık tarihinin derinliklerine gidildikçe eğitimin önemli bir alanı olarak görülmemiş daha çok halk sanatları içinde usta-çırak ilişkisine dayanan sosyal bir oluşum içinde var olmuştur. 18. yüzyılda toplumun daha çok seçkin ve soylu diye tabir edilen kesimi sanat eğitimi alıp, sanatla uğraşmıştır. Gelişmiş ülkeler başlığı altında yer alan ülkelerin eğitim ve içeriğindeki sanat eğitimi konusunda diğer ülkelere göre daha eski bir geçmişe sahip olduğu gözlemlenir. İngiltere, sanat eğitiminin önemini ve gerekliliğini 19. yüzyılda endüstri çağında anlamış ve programlamış bir ülkedir.

Özsoy, İngiltere’de yaşamış İskoçlar, Gallerliler ve İrlandalıların bulunduğu Britanya bölgesinin 150 yıllık bir plastik sanatlar eğitimi tarihine sahip olup, bu bölgede 19. yüzyıl boyunca Tasarım okullarının (Schools of Art) açıldığını, daha sonra çizim (desen) derslerinin ilkokullara da konulduğunu belirtir. (Aktaran: Alakuş, 2005: 8). Amerika da ise sanat eğitimi, 1871’de İngiliz sanat eğitimcisi Walter Smith rehberliğinde eğitim programlarında resim eğitiminin de yer alması ile başlar.

19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başlarında yalnız Amerika’da değil, aynı zamanda birçok Avrupa ülkesinde de sanatın artık yetenek değil, öğrenme işi olduğu noktasına gelinir. 20. yüzyıla gelindiği sıralarda Alman eğitimciler Otto ve Albert Schneider de tek yönlü bir ussal eğitim değil, “ gönül ve istenç ” eğitiminin asıl olması gerektiği, zevk yetisinin eğitilmesi ve gelişmesi öğrencinin estetik teknik ilgisini elini kullanmak suretiyle bizzat çizmesi gerektiğinden söz eder. (Alakuş, 2005: 8).

Bauhaus okulları (1920–1930) el işlerini ve güzel sanatları birleştiren yeni yöntem ve tasarım okulları olarak kurulup gelişmiştir. 1930-1960’lı yıllarda ‘özgür anlatım’, ‘doğal gelişim’ ile birlikte yaratıcılık etkisini gösterir. Sanatın öğretiminden söz edilip, bilişsel bir yaklaşımla disiplin-odaklı programların oluştuğu gözlemlenir. Disiplin-odaklı program; estetik, sanat tarihi, sanat eleştirisi ve uygulamalı çalışmaları bir arada öğretmeyi hedefleyen kapsamlı bir program oldu.

“Eisner sanatın bir bilişsel gelişim olduğunu savunuyordu. Disiplin-odaklı sanat eğitimi 20 yılı aşkın bir süre içinde bütün dünyada yaygınlık kazandı. Edmund Feldman, sanat

eğitimine tanımlama, çözümlene, yorum, yargı olarak aşamalar içeren, araştırıcı sanat eleştirisini olarak bilinen bir eleştirel düşünme sistemi getirdi. Bu kuramı, Louis Lankford dört belli başlı sanat kuramı ile ilişkili estetik araştırmalar yönünde geliştirdi. Michael Parsons estetik görüş aşamalarını, Mary Erickson sanat tarihsel aşamalarını saptadı” (Kırışoğlu ve Stokrocki, 1997: 19).

Howard Gardner, 1983’te her bireyin farklı derecelerde çeşitli zekalara sahip olduğunu; bunun da kişilerin öğrenme biçimlerini, ilgilerini, yeteneklerini ve eğilimlerini açıkladığını vurgulayan Çoklu Zeka (Multiple intelligences) Kuramı’nı ortaya koyarak, eğitimcilere bu kuramın temel prensiplerini yaratıcı biçimde kullanarak öğrencilerin bireysel farklılıklarına değer veren, güçlendiren programlar hazırlamalarında olanak sağlayan yeni ufuklar açmıştır (Güneysu, 2002: 17).

David Feldman ‘evrenselden tikele’ olan gelişme yaklaşımını yetenekli ve özel çocuklar üzerinde yaptığı araştırma ile ‘tikelden evrensele’ olarak yeniden düzenledi (Kırışoğlu ve Stokrocki, 1997: 19). Bundan sonraki araştırma ve program geliştirme çalışmalarıyla, çok kültürlü sanat eğitimi ile yaşam boyu öğrenme anlayışı yaygınlaştı.

2.2.3.1. Cumhuriyet Öncesi Sanat Eğitimi

Osmanlı Devleti, Selçukluların kendine özgü sanat tarzı üzerine kurulmuştur. Görsel sanatlar alanında Batı tarzı resim ve heykel üslubunun İslami sebep ve kaygılarla yapılmamış olması, şüphesiz sanatın olmadığını da göstermez. “Fatih, fetihten hemen sonra Anadolu ve Rumeli taraflarına fermanlar gönderip “Ashab-ı Sanayi” ve “Hıref Ehli”nin İstanbul’a gönderilmesini emretmiştir. Böylece sarayda Ehl-i Hıref teşkilatının temelini teşkil eden bir Nakışhane kuruldu (Ayvazoğlu, 2000: 9). Osmanlı hükümdarları sanata özel bir ilgi göstermiş ve çıktıkları her seferden birçok sanatkârla birlikte geri dönmüşlerdir. Bu sanatkârların dinlerine, milletlerine bakmaz, hepsini himaye ederlerdi (Ayvazoğlu, 2000: 11).

“Tasvir yasağı olarak bilinen ve genellikle en kaba hatlarıyla algılanan ilkeyi, doğrudan doğruya temel ilkeye, Tevhid’e bağlı ikincil bir ilke olarak anlamak gerekir. Bu ilke Müslüman sanatkârları mimesisten alıkoyarak tasvirici, antropomorfist sanat anlayışından uzaklaştırmış ve soyutlamaya yöneltmiştir (Ayvazoğlu, 2000: 14).

1793'te mühendishanenin programına resim dersleri konmuştur. Böylece ilk kez batı tarzı resim öğretimine de başlanmıştır. “ II. Abdülhamid'in ilk senelerinden itibaren İstanbul'da yerli ve yabancı ressamın faaliyetleri artmış, bazı sergiler açılmaya başlamıştı. Bizde geçen yüzyılın esaslı yenilik cereyanlarında olduğu gibi resim sanatı da Harbiye'den doğmuş ve ilk garp tekniğinde çalışan ressamın subaylar arasından yetişmiştir ” (Şehsuvaroğlu, 1960: 37).

Akyüz; 1908 Meşrutiyet devrimi ile diğer kurumların yanı sıra sanat eğitimi alanında da batılılaşma hareketi devam etmiştir. 1848 yılında açılan Darulmuallimin (Öğretmen okulu) mektebine II. Meşrutiyet'in ilanından sonra 1909 yılında müdür olan Satı Bey'in büyük çabaları sonucu programlarda resim, el işi, musiki dersleri yer almıştır. Resim derslerinde İsmail Hakkı Baltacıoğlu ile Şevket Dağ girmiştir (Akrn: Yılmaz Arıkan, 2004: 16). Plastik sanatlar eğitimi, okullarda daha çok süsleme ve bezemelerin kopyasına dayalı yöntemlerle verilmekte ve ancak çok dar bir toplumsal kesime ulaşılmaktaydı.

“Avrupa'ya resim için ilk gidenlerle, Sanayi-i Nefise'nin açılışı arasında kalan yaklaşık yarım yüzyıllık süre, Türk toplumunun batı anlamındaki resim ve heykel sanatıyla tanıştığı ve bu sanatlara karşı bir beğeni düzeyinin oluştuğu Çağdaş Türk Resim sanatının ‘erken dönem’i dir. Sanayi-i Nefise, 1883'te ticaret nezaretine bağlı olarak kurulmuş, resim, heykel ve mimarlık gibi üç dalda yirmi öğrenciyle öğrenime başlamıştır (Başkan, 1997: 60).

İsmail Hakkı Baltacıoğlu, eğitimde güzel sanatların önemini vurgulayan ve savunan ilk eğitimci olmuştur. Devlet tarafından 1910 yılında Almanya'ya gözlem yapmak için gönderilmiştir. İki yıl sonra yurda döndüğünde gerek genel eğitimde gerekse resim (sanat) eğitiminde hem teorik hem de uygulamaya dönük birçok yeniliklere imza atmıştır. Sanata ilişkin başta Resim ve Terbiye olmak üzere; Resmin Usul-ü Tedrisi, Yazının Usul-ü Tedrisi, Demokrasi ve Sanat, Resim Elishleri ve Sanat Terbiyesi, Sanatsal Estetik Yaratma bu eserlerinden sadece bir kaçıdır (Aktaran: Alakuş, 2003).

Cumhuriyet'in kuruluşuna kadar sanat eğitimi alanı, çağın gerisinde kalmış bir görünümündedir. Plastik sanatlar eğitimi, okullarda daha çok süsleme ve bezemelerin kopyasına dayalı yöntemlerle verilmekte ve ancak çok dar bir toplumsal kesime ulaşılmaktadır. Dönemin okullarında verilen resim dersi, acınacak durumuyla Avrupa okullarının elli yıl önceki durumuna benzemektedir (KYGM, 2009).

2.2.3.2. Cumhuriyet Sonrası Sanat Eğitimi

Cumhuriyetin ilk yıllarında Türkiye’de sanatçı yetiştiren, güzel sanatlar eğitimi veren tek kuruluş Sanayi-i Nefise Mektebi’dir. 1916’da kız öğrenciler için İnas Sanayi-i Nefise Mektebi kurulmuş ve 1925 yılında ise iki okul birleştirilip aynı çatı altına toplanmıştır. Kurum 1927’de Güzel Sanatlar Akademisi adını almıştır.

1924 yılında çıkarılan Tevhid-i Tedrisat (Eğitimde Birlik Kanunu) Kanunu ile tüm öğretim kurumları Millî Eğitim Bakanlığı bünyesi altında toplanırken, ilkokullar 5, ortaokullar 3 ve liseler 3 yıl olarak yeniden düzenlenmiştir. Sanat eğitiminin sistemleşmesine büyük katkısı olan bir olayda yabancı eğitim uzmanları ve ressamırları ÷lkemize davet edilmişlerdir. “Uzmanlar arasında bulunan John Dewey Türk Milli Eğitimi’nin geliştirilmesi için hazırladığı raporda resim eğitimine önem verilmesini ve öğretmen okullarında resim öğretmeni yetiştirmek için dersler verilmesini önermiştir ” (Ünver, 2002: 19).

1926’da İlkokul Programında Resim ve Elishleri derslerine yer verilmiştir. Bunu 1936 ve 1948 İlkokul Programları izlemiştir. “1927-1930 yıllarında Baltacıoğlu’nun Resim Usulü Tedrisi Dersini Akademi öğrencilerine vermesi, sanat eğitiminde formasyon anlayışının ve resim eğitime özel değer vermenin hayata geçildiği dönemin başladığı anlamına gelmektedir” (Ünver, 2004: 167). 1968’e kadar değişmeksizin yürürlükte kalmış olan 1948 İlkokul Programında, Resim-İş dersinin amaçları kısaca, öğrencilerin kendini ifade etme becerilerinin ve estetik duygularının geliştirilmesi, öğrencilere işin sevdirmesi ve sanat değeri olan eşyayı tanıma yetisi kazandırılmasıdır. Bu amaçlar, 1968 İlkokul Programında da korunmuştur. Yirmi dört yıl sonra uygulamaya konan 1992 tarihli İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programında ise, sanatsal ifade yollarının ve resim tekniklerinin öğretilmesinin önem kazandığı gör÷lmektedir.

“1932 yılına gelindiğinde önemli olaylardan biri Enstitü bünyesinde Resim-İş Eğitimi Bölümü’nün açılmasıdır (Telli, 1990: 16). Bölümün ilk öğretmeni ve kurucusu İsmail Hakkı Tonguç olup, 1932-1935 yılları arasında bölüm başkanlığı yapmıştır. Tonguç ile birlikte Almanya’da eğitim gördükten sonra yurda dönen Malik Aksel, Hayrullah Örs, İsmail Hakkı Uludağ, Şinasi Barutçu ve Mehmet Ali Atademir bulunmaktadır” (Alakuş, 2003) Güzel

Sanatlar Akademisi'nin o güne dek üstlendiği resim-iş öğretmeni yetiştirme görevini de artık GEE-RİB üstlenmiş oluyordu.

1938'de uygulamaya geçen Ortaokul Programında, haftada önce bir, daha sonra iki saate çıkarılan resim derslerinde, her üç sınıfta serbest ve doğadan resim, süsleme resmi ve sanayi resimlerine yer verilmiştir. Sanat tarihi örneklerinin incelenmesi de bu dersin kapsamına girmektedir.

1949'da Ortaokul Programına "İş Bilgisi" dersi konmuş ve 1970'e kadar başka bir değişiklik yapılmamıştır. "İş Bilgisi" dersi tarım işleri, ticaret işleri ile erkek öğrenciler için el işleri, kız öğrenciler için ev işleri bileşenlerini içermektedir. Dersin amacı, yaşama hazırlık olarak beceri kazandırılması çerçevesinde belirlenmiştir.

1971'de ortaokullara, çağdaş bir anlayışla yaratıcılık ve özgünlük ilkeleri temelinde hazırlanmış olan İş ve Teknik Eğitimi Programı (Tebliğler Dergisi 1971/1652) uygulamaya konmuş, ancak 1983 tarihli İlköğretim Kurumları İş Eğitimi Programıyla (Tebliğler Dergisi 1983/2148), bunu izleyen süreçte iş eğitiminin mesleğe hazırlık özelliği öne çıkmıştır (KYGM, 2009). Bu dönemde yürürlükte olan programlar sadece dersler ve konular ile bunlara ayrılan zamanın belirlendiği "müfredat program" şeklindedir. Daha kapsamlı "Eğitim programı" anlayışı ancak 1950'li yıllarda ortaya çıkmıştır.

Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) ve Dünya Bankası'nın 1994-1997 yılları arasında yürüttüğü Milli Eğitimi Geliştirme Projesi kapsamında, Eğitim Fakültelerinin yapılanması yeniden düzenlenmiş, Resim-İş Bölümleri, Müzik Eğitimi Bölümü ile birlikte, kurulan Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde; Sınıf Öğretmenliği Bölümleri de yeni kurulan İlköğretim Öğretmenliği Bölümünde Anabilim dalları olarak yer almıştır (İşbilen, 2002:139).

1992 tarihli İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programında ise, sanatsal ifade yollarının ve resim tekniklerinin öğretilmesinin önem kazandığı görülmektedir (KYGM, 2009).

Programların denenmesi ve düzeltilmesi işinin EARGED'e verildiği projede, Müfredat Laboratuvar Okullarında uygulanacak programların hazırlanması ve geliştirilmesi için EARGED tarafından bir program modeli oluşturulmuş, bu model Talim ve Terbiye Kurulu

Başkanlığı tarafından uygun bulunmuştur (MEB, 1998: 5). 2000 yılında yapılan düzenlemeyle, ilkokul ve ortaokul birleştirilerek, ilköğretim adını almış, zorunlu eğitim 8 yıla çıkarılmıştır.

“2000’lerin başlarında okullardaki resim-iş eğitiminin haftalık ders saati süreleri şöyledir:

İlköğretim okulları: 1. sınıftan 3. sınıfa kadar haftada 80 dakika. 4. sınıftan 8. sınıfa kadar 40 dakika (Özsoy: 2007: 82). 2006 da hazırlanan Sanat etkinlikleri alanı içeriğinde “Resim” ve “Resim-iş” dersleri olarak günümüze kadar gelen ders ismi ve içeriği “Görsel Sanatlar” dersi olarak değiştirilmiştir. Halen bu program uygulanmaktadır.

2.2.3.3. Dünyada Sanat Eğitimi

Sanat eğitimi üzerinde özellikle Batı Avrupa ülkelerinde ve Amerika Birleşik Devletleri’nde, İkinci Dünya Savaşını takip eden yıllarda, yoğun araştırma ve gelişme yaşanmıştır.

Bilgi üretimi, iletişim ulaşım ve genelde insan yaşamı insanlık tarihinde hiç görülmemiş bir hızda gelişmektedir. Bu hızlı gelişim ve değişimden sanat ve sanatçı da etkilenmektedir. Çağdaş sanat kendini sürekli açılmakla, sanat ürünlerinin tüketim malına dönüşümü, sanatın satılabilirliği olgusu tartışılmakta, sanatın bir yaşam etkinliği olduğunu öne süren sanatçılar plastik sanatların geleneksel sınırlarını aşmaktadır. Çağdaş müzik, çağdaş felsefe ve çağdaş fizik, çağdaş sanat ile iç içe geçmektedir. 21. yüzyılda da sanatın sınırları ve ifade alanları daha genişleyecek ve sınırları aşacaktır (Pasin, 2004: 23).

Aslında 1960 yıllarda sanat eğitimine yeni bir bakış açısı getirilmiş, ilk kez sanatın öğretiminden söz edilmeye başlamıştır. Bu bilişsel yaklaşım daha sonra sanat eğitiminde disiplin merkezli programları gündeme getirmiştir. Daha sonraları ise sanat eğitiminde estetik, sanat tarihi, sanat eleştirisi ve uygulamalı çalışmaları bir arada öğretmeyi hedefleyen kapsamlı programlara doğru gidilmiştir. Disiplin merkezli eğitim 20 yılı aşkın bir sürede bütün dünyada yaygınlık kazanmıştır. Etmund Feldman 1970’ li yıllarda sanat eğitimine tanımlama, çözüleme, yorum, yargı olarak aşamalar içeren araştırmacı sanat eleştirisi olarak bilinen bir eleştirel düşünce sistemi getirmiştir. Bu kuramı Louis Lonkford 1992’de 4

belli başlı sanat kuramı ile ilişkili estetik araştırmalar yönünde geliştirmiştir. (Kırışoğlu, Stokrocki, 1996).

İngiltere’de:

19.yüzyıl boyunca Britanya’da Tasarım Okullarının açıldığı, bunların1852’den sonra Güzel Sanatlar Okulları olarak yeniden isimlendirildikleri ve ardından desen derslerinin ilkokullarda bir ders olarak yer aldığı görölmüştür (Özsoy, 2007: 67). 1950’lere kadar Güzel Sanatlar Okullarında çizimin sanat olarak değerlendirilmesi, “temel tasarım” hareketine kadar sürmüştür. Bu hareketin 1960 ve 1970’lerdeki yaklaşımları Temel Sanat Eğitiminin ortaöğretim kurumlarında uygulanmasını sağladı (Ünver, 2002: 10).

Swift (1990): Müfredat merkezli, çocuk merkezli, çok kültürlü eğitim kavramları üzerinde tartışılırken, Sanat ve İş Eğitimi kavramları Sanat ve Tasarım olarak değerştirildi. 1988 yılında yapılan eğitim reformu müfredat merkezli programı esas aldı ve sanat okulları yeni program geliştirdiler (Aktaran: Ünver, 2002: 10). 1990’lı yıllarda oluşturulan Ulusal Sanat Eğitimi Komisyonu ise ulusal bir sanat programı hazırlarken el sanatları ve gösteri sanatlarından da yararlanılmasını, eleştiri, müzelerden yararlanma ve tasarımın ağır bastığı bir eğitimin yaygınlaştırılmasını istedi.

Almanya’da:

Almancada ayrımlanan belli başlı üç formül “sanatla eğitim” (Erziehung duch Kunst), “sanat için eğitim” (Erziehung für Kunst) ve “sanata doğru eğitim (Erziehung zur Kunst) olarak belirlenebilir. “Sanatla eğitim” formülü çocuk ve yetişkinin, kısaca insanın, uyumlu ve dengeli bir kişilik kazanması ereğine yönelik, dolayısıyla eğitim ağırlıklı ve eğitimbilimsel sorunlarla ilişkili iken; “sanat için” ve “sanata doğru eğitim” formüllerinde ağırlık doğrudan doğruya sanata ve sanat sorunlarına kaymakta, amaç ve erek sanatı, özellikle görsel-yoğrumsal sanatları öğretmek, sanattan anlayan, dolayısıyla çağının sanat ve kültür verilerini değerlendirebilen çağdaş bireylere ve çağdaş bir topluma yönelmektedir (San, 2003: 120).

Bu gelişmeler ışığında “sanat eğitimi” ve “sanat dersi” olarak ayrımlanmış, tartışmalar bu iki kavram üzerinden sürdürölmüştür.

Avusturya' da:

Sanat eğitimi 1970'lere değin popüler görsel kültürü de içermiştir. 1970'li yıllarda bilgi ve kavramaya yönelikken, 1980'lerde eğlence ve hoş vakit geçirme önem kazanmış, bir yandan da çevre duyarlılığını geliştirmek için ekoloji (çevrebilim) ile sanat işbirliği yapmıştır. 1983 yılında yürürlüğe giren Sanat Üniversiteleri Eğitim Yönetmeliği ile sanat eğitiminde tekrar bilgi ve kavrama yönelik yöntem yaygınlaşmıştır. Ancak uygulamada Sanat Yoluyla Eğitim, Sanatta Eğitim ve Sanat Hakkında Eğitim olarak nitelendirilebilecek üç farklı yaklaşım birbirini tamamlayacak şekilde uygulanmaktadır. Avusturya da bir başka özellik de sanat eğitimi ve zanaat eğitiminin aynı üniversitelerde verilmesi ve birbirine kaynak oluşturmasıdır. Bu yaklaşım Bauhaus sisteminin günümüze yansması olarak değerlendirilebilir (Ünver, 2002: 8).

Finlandiya' da:

Endüstri ötesi toplumda sanat eğitime daha büyük gereksinim olacağı görüşü vardır. Bilgi ve iletişim teknolojileri gibi sanatta ses ve imgelere yer verirler. Sanatsal içerikli eğlence programlarına radyo ve televizyonlarda sık rastlanır. Teknolojik gelişmeler nedeni ile artan zamanın fazlalığı, amatör sanat etkinliklerinin artırılması yönünde kitle iletişimine önemli görevler yükler. Son yıllarda Finlandiya da sanat eğitime çok önem verildiği ve eğitim bakanlığında danışman olarak sanat pedagogu kadrosu bulundurulduğu ve program düzenlemede yetkili olduğu görülmektedir (Ünver, 2002: 8).

BÖLÜM 3

İLKÖĞRETİM II. KADEME SANAT EĞİTİMİ

3.1. Çocuk ve Resim İlişkisi

Çocuk önceleri çok da bilinçli olmadan, algıladığı dünyayı resmeder. “Resim, gizli dünyanın bazı küçük kısımlarının aydınlığa kavuşmasıdır” (Akay, 1975:7). Oluşturduğu dilin, anlaşılıp anlaşılama gibi bir kaygısı yoktur. Resim yapmak ilk başlarda onun için sadece bir oyun ve zevk aldığı bir eğlencedir. Dünyanın farklı köşelerindeki çocuklar ellerine kalem boya veya fırça aldıklarında aynı dili konuşuyor gibidirler. Kişisel ve sosyal gelişimiyle birlikte, çevresi ve eğitim ortamlarında yaptığı resimlerde kaygılar da başlar.

“Resim alanında çocuk olgusu hiç de çocukça bir olgu değildir. Üzerinde durup düşünülmesi gereken bir olgudur. Nasıl oluyor da bu birbirinden güzel renkleri, biçimleri yaratan çocuk, yaşı 13-14’e vardığında yaratıcılığı yok eden eğitim anlayışımız, bir başka deyişle, biz büyüklerin bilinçsizliği olmasın? (Edgü, 1999: 229)

Çocuklar büyüdükçe resimlerini ve boyamalarını güzel yapmayı düşünür ve amaçlar; fakat bu amaçlarında "sanat yapma" kaygısı yoktur. Yetişkinlere göre farklı resimlerin çocuğa göre bir mantığı vardır.

“Çağımızın sanatı, kendilerini yenileme sürecinde, yeni, daha önce de var olan ama o güne dek üzerinde durulmayan sanatsal değerleri, genel anlamda estetiğin gündemine getirmişlerdir. Bu zengin gündemin bir maddesi de çocuk resimleridir. Kuşkusuz çocuk resimleri birer sanat yapıtı değildir. Sanatçı bilinçli bir yaratıcıdır. Çocuk ise, daha çok içgüdüleriyle çizer, boyar” (Edgü, 1999: 229).

XX. yüzyıl sanatında çocuk resimleri sanatçılardan birçoğuna ilham kaynağı olmuş, resamlara yepyeni bir dünyaya sunmuştur. Klee, Miro, Olbuffet gibi ressamların birçok resmi çocuk resimlerini yansıtır niteliktedir. Bedri Rahmi’nin birçok resminde ustaca kullanılmış bir çocuksuluk, Fikret Mualla’nın kimi resimlerinde de kendini gösterir.

3.2.1. Çocukta Resimsel Gelişim Özellikleri

Sıfır yaşından itibaren tüm çocuklar çeşitli süreçlere göre algı ve becerilerde devamlı bir gelişim gösterir. Pek çok eğitimci ve psikolog farklı gelişim kuramları, varsayımları ortaya atmıştır. TDK sözlüğünde gelişme: ilerleme, gelişme işi, serpilip büyüme şeklinde açıklanır. Doğduğu andan itibaren çocuktaki büyüme ve gelişme çeşitli dönemlere ayrılır.

Ele alacağımız resimsel gelişme, bedensel ve zihinsel gelişimde olduğu gibi çeşitli aşamalar şeklinde görülür. Bu gelişim aşamaları bedensel ve zihinsel gelişim aşamalarının sağladığı olanaklar çerçevesinde yönlendirmeler ile basitten karmaşıklığa, tümelden tikele, genelden özele, ayrıntıya, kolaydan zora doğru organik bir şekilde oluşur. Çocuklar bu aşamalardan bir bir geçerler. Fakat bu geçişler her çocukta aynı hızda olmayabilir.

Kırıoğlu; birçok eğitimci ve araştırmacının saptadığı gelişim kuramları, çoğunlukla çocuk resimleri üzerinde yapılan sayısal gözlem ve incelemeye dayanmaktadır. Bu nedenle saptanan çizgisel özellikler her kuramda hemen hemen aynıdır. Ancak araştırmacıların ayrıldıkları nokta, bu çizgilerin oluşum biçimleri üzerindedir; bu biçimlerin zihinsel bir soyutlama sonucu kavramlarına mı bağlı, yoksa doğrudan görsel algılarına mı bağlı olduğudur. Yani çocuk bildiğini mi çizer, gördüğünü mü? Yapılan deneyler ve araştırmalar çocukların hem gördüklerini hem de bildiklerini çizdiklerini gösterir. Küçük çocuklarda tam bir kavram oluşmadığı için her ne kadar bir soyutlama gibi görünse de, çocuk algılarına bağlı anlık izlenimlerin etkisini taşır. Çocuk büyüdükçe resimleri algısal, kavramsal bir süreci yansıtır (Aktaran: Artut, 2002:208). Bu doğrultuda çocuk resmindeki gelişimi beş evrede ele almak mümkündür (Artut, 2002: 209):

- Karalama Dönemi (2 – 4 Yaş)
- Şema Öncesi Dönem (4 – 7 Yaş)
- Şematik Dönem (7 – 9 Yaş)
- Gerçekçilik (Gruplaşma) Dönemi (9 – 12 Yaş)
- Görünürde Doğalcılık Dönemi (12 – 14 Yaş)

Araştırma konusunun kapsamı bakımından bu gelişim dönemlerinden Gerçekçilik (Gruplaşma) Dönemi ile Görünürde Doğalcılık Dönem özellikleri üzerinde durulacaktır.

3.3.2. İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Gelişim Özellikleri

11, 12 ve 13 yaş gurubunu içine alan dönemdir. İlk ergenlik dönemini içerir. Dönemin başlama yaşı, cinsiyete ve ülkelere göre değişmektedir. Ortalama olarak bu dönem, 11 yaşta başlar. Mantık çağı ya da soyut işlemler dönemi olarak da isimlendirilir. 11 - 13 yaşları arasına ergenliğe giriş dönemi denir. Ergenlik öncesi dönem olarak da adlandırılan ve 11 yaşında başlayan bu çağda ergenlik döneminin ilk işaretlerinin görüldüğü çocukta bedensel ve zihinsel yönden çok önemli değişiklikler olduğu görülür.

Gerçekçi anlatım basamağı olarak nitelenen bu yaşlarda çocuklar tüm nesnelere ayrıntıları ile görmeye çalışırlar. Bu nedenle de resimlerinde bu ayrıntıları gösterme çabaları sezilir. Renk, ışık-gölge öğeleri tüm bu ayrıntılı anlatımda açıkça fark edilir. Resimlerde insan, hayvan figürlerinin hareketleri en anlamlı şekilde, kompozisyon çabası, perspektif, plan ve oylum/derinlik anlayışları da önemli ölçüde gelişmiştir (Türkdoğan,1981: 54).

Ergen, çocuk mu yoksa bir yetişkin midir? Ergen, ne çocuk ne de yetişkindir. Kimliğini belirlemeye çalışan bir bireydir. Ergenlik sürecinin, gelişim evrelerinin en zor süreci olmasının nedenlerinden birisi de gencin ne çocuk ne de yetişkin olmasına rağmen birbirinin içine girmiş bu iki döneme ait beklentilerin ve sorumlulukların alanının içinde bulunmasıdır. Ergenlik dönemi, kız ve erkeklerde belirli fizyolojik değişimlerle başlar. Bu fizyolojik değişikliklerden bazıları, boy uzaması, kasların gelişip güçlenmesi, omuzların genişlemesi, ses tonunda kalınlaşma, cinsel farkındalığın artması. Ergenlik döneminin en önemli süreci olan “bedensel gelişim” bir anlamda duygusal, toplumsal ve zihinsel olgunlukların temelini oluşturmaktadır (MEB, 2010).

Erikson'un kimlik duygusu (sense of identity) diye belirlediği duygu, eskiden çekirdek durumda var olan kimlik duygusu ile bu dönemde gelişen ve toplumsal anlam yüklenen kimlik duygusunun bütünleşmesi ve buna bağlı olan güven duygusudur. Bir başka deyimle, ben neyim, ben kimim soruları karşısında delikanlının fazla kuşkuya ve bocalamaya kapılmadan kendi kimliğini tanımlayabilme ve kabullenme durumuna gelmesidir. Kimlik duygusunun cinsel, toplumsal ve mesleki öğeleri vardır. Delikanlılık, belli bir eşeylik yapısına bağlı tamlık, yeterlik ve güçlülük duygusunun yerleştiği dönemdir. Gencin cinsel yapısı ve yeterliği konusunda önce birtakım soruları ve kuşkuları olabilir. Kendi cinsel yapısını, yeterlik ve gücünü, düşüncede ya da eylemde, başkaları ile karşılaştırır. Bu konuda

başkalarınınca da nasıl görüldüğünü merak eder. Kendini sınar, yarışmaya kalkar. Zamanla, sağlıklı gencin bu tür sınamaları, yarışmaları, kuşkuları yatıştır. Kendi cinsel yapısının ve yeterliğinin gerçekçi kabullenışı ile cinsel kimlik duygusu olgunlaşır (GATA, 2010).

Kendi düşündüğü şekil yerine gözleme dayanan ölçütler almaya başlar. Doğayı taklit etmeye çalışır. Başarısız sonuçlar karşısında umutsuzluğa düşebilir. Çocuk ruhsal bunalıma girerek yaratıcılığında azalma olabilir. Bu sebeple çocuğun bu dönemde etkin bir sanat eğitimcisine ihtiyacı vardır.

San bunu şöyle açıklar; "ne çizdiklerini uzun uzun düşünürler, yaptıklarını beğenmezler, olması gerektiği biçiminde yapamadıklarını sanıp cesaretlerini yitirirler. Çocuğun bu yıllarda kendini ifade etme gücüne olan güveni sık sık sarsılır. İmgeleme gücü de eskisi kadar zengin değildir. Büyüklerden yardım istedikleri ve onların sanatsal olmayan yeteneklerinden de memnun kalmadıkları görülür. Kısaca yaratıcı etkinliklerde beceriksiz ve şaşkıncıdır. Fiziksel, zihinsel ve duyuşsal büyüme sonucu artık onları erken yılların üslubu doyurmaz (Aktaran: Bostancı, 2006: 79).

Tablo-1: Ergenlik dönemi yaş gurupları, (Aktaran: Gökay (Yılmaz), 1998: 12).

GRUPLAR	KIZLAR	ERKEKLER
Ön ergenlik, bulûğ öncesi	10-12	12-14
Erişlik, bulûğ	13-15	15-17
Erişlik	>15	>17

Ergenin yaşamda başka kişilerin görüşlerini benimseme ve kendi fikirlerini aktarma farklı davranış biçimleriyle gerçekleşir. Bu ve benzeri nedenlerle ergenlik çağında kelime dağarcığı ve fikir yönünde büyük bir gelişme görülür. Erkek çocuklar kızların aksine ezberden hoşlanmazlar, kızlar ise okudukları konuyu kolay anlatabilirler. Bu yüzden erkek çocuklar, bir sorunu çözerken ve bilgilerini yeni bir alana uygularken daha başarılıdır (Gökay (Yılmaz), 1998: 12).

Benjamin s. Bloom, zeka gelişiminin, sıfır ile on sekiz yaş arasında oluştuğunu, bu yaştan sonra gelişimin hissedilmeyecek kadar durakladığını açıklar ve;

0-4 yaş arası % 50;

4-8 yaş arası %30;

8-18 yaş arası % 20 olmak üzere geliştiğini belirtir.

Bu da, zeka gelişiminin büyük bir yüzdesinin rastladığı okul öncesi, ilkokul ve ortaokul (İlköğretim II. Kademe) dönemindeki öğretim ve eğitimin önemini ortaya koyar (Gökaydın, 2002: 20).

3.3. İlköğretim II. Kademe Uygulanan Sanat Eğitimi Programları

1924 yılında çıkarılan Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile tüm öğretim kurumları Millî Eğitim Bakanlığı bünyesi altında toplanırken, okullarda uygulanan programlar üzerinde kapsamlı değişiklikler yapılmıştır. Programlar üzerinde ilk çalışmalar 1924-1930 yılları arasında yapılmıştır. Bu dönemde programların temel felsefesi, yeni yetiştirilecek nesillere Cumhuriyet rejimi, bu rejimin fazilet ve nimetlerini benimsetmeyi gerçekleştirmek olmuştur. Bu programların, her şeyden önce, millî bir nitelik taşımaları dikkat çekmektedir. Daha sonra, 1930'lu ve 1950'li yıllarda yapılan programlarda ise, daha çok dünyaya ve gelişmiş ülkelere açılma eğilimi ağırlık kazanmış, öğrencilere, eskiye göre daha fazla bilgi yükleme ve entelektüel insan yetiştirme düşüncesi ön plânda tutulmuştur (MEB; 1990: 32).

Tablo-2: İlköğretim Okullarında Görsel Sanatlar (Resim- İş Dersi) Ders Saati Dağılımı

Eğitim- Öğretim Yılı	1. sınıf	2. sınıf	3. sınıf	4. sınıf	5. sınıf	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf	Kaynak
1924- 1927						1	1	1	Karataş, 2002
1927- 1931						2	2	1	Karataş, 2002
1931- 1932						2	2	1	Karataş, 2002
1937- 1938						1	1	1	Karataş, 2002
1938- 1949						2	1	1	Karataş, 2002
1949- 1968						1	1	1	Karataş, 2002
1968- 1969	4	4	4	2	2	2	2	1	TD 1968/1526
1975- 1976	3	3	3	2	2	2	2	2	TD 1974/1806
1975- 1976	1	1	1	2	2	2	2	2	TD 1975/1830
1986- 1987	2	2	0	2	2	1	1	1	TD 1986/2216
1992- 1993	2	2	2	2	2	1	1	1	TD 1986/2216
1994- 1995	2	2	2	2	2	1	1	1	TD 1994/2414
1997- 1998	2	2	2	2	2	1	1	1	TD 1997/248
2006- 2009	2	2	2	1	1	1	1	1	TD 2006/346

1926'dan itibaren ilkokullarda/ ilköğretim okullarında uygulanan ders dağıtım çizelgelerinde (Resim-İş) Görsel sanatlar dersinin ağırlığı, % 12.3'ten başlayarak gerilemiş, günümüzde % 4.6'ya indirilmiştir. İlköğretim okulları ders dağıtımında (Resim- İş) görsel sanatlar dersinin ağırlığını yitirdiği açıktır (Karataş, 2002: 87-105), (Kurtuluş, 2002)

3.3.1. 1938 Ortaokul Resim Dersi Müfredat Programı

1938 Ortaokul Resim Dersi Müfredat Programı dört bölümden oluşmaktadır.

1- Hedefler

- Talebeyi eşya ve manzaraların şekillerini, renklerini ve gölgelerini iyi görmeye alıştırmak
- Resim vasıtası ile talebenin ifade kudretlerini arttırmak
- Talebeyi eşya ve tabiattaki güzellikleri bulmaya, görmeye ve tasvir etmeye sevk ederek, bedii zevklerini inkişaf ettirmek
- Türk sanatına ait mimari eserler, çiniler ve tezyini resme mevzu olabilecek hali, nakış işleri vesaire gibi eşyalarda mevcut şekilleri ve renkleri tetkik ve tasvir ettirmek suretiyle, resim dersi ile milli sanatlar arasında irtibat tesis etmek
- Talebeyi muayyen bir mevzu üzerinde planlı bir şekilde çalıştırarak devamlı ve ilgili cehte alıştırmak

2- Resim derslerinde dikkat edilecek mühim noktalar

3- Resim teknikleri ve kullanılacak vasıtalar

4- Resim dersinin mevzuları

Amaçlar ve konular sınıf düzeyine göre ayrı ayrı belirlenmemiştir. Bununla birlikte çevre ve halk sanatlarının önemsenmesi, konuların planlanmasında öğrenci ilgisi ve çevre koşullarının düşünülmesi, öğretmenin uygulamada kısıtlanmaması ve sanat eserlerinin incelenmesi programın olumlu yönleridir. Stiehler'in 1926 yılında hazırladığı rapordaki önerilerin dikkate alınması bu olumlu sonuçta etkili olmuştur (Ünver, 2002: 46).

3.3.2. 1957 Ortaokul- Lise Resim Dersi Müfredat Programı

21.9.1957 tarih ve 215 sayılı talim terbiye kurulu kararı ile kabul edilen program 1991- 92 öğretim yılına kadar uygulamada kalmıştır.

1- Hedefler:

- Umumi kültür içinde sanat eğitime gerekli değeri vermek,
- Liseden çıkan öğrencilerin resimle ifade kabiliyetlerini arttırmak,

- Sanatla ilgili mesleklere gelecek olan lise mezunlarının hazırlıklı olmalarına yardım etmek,
- Öğrencilerin, resmi, diğer derslerinde de değerli bir ifade vasıtası olarak kullanmalarını sağlamak,
- Öğrencilere hayat boyunca boş vakitlerini faydalı bir şekilde kullanma imkânı vermek ve onların estetik duygularını geliştirmek amaçlarıyla konmuştur.

2-Tabiattan resim

3-Resim derslerinin diğer derslerle ilgisi

4-Perspektif bilgisi

5-Güzel sanatlara ait bilgiler

Program beş maddelik hedef ile dört maddelik konular ve açıklamalardan oluşur. Amaçlardaki “umumi kültür içinde sanat eğitimi” ve “estetik duyguları geliştirmek” ifadeleri bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Ancak bu gelişme resim dersinin kendisine özgü bir disiplin alanı olarak yerleştiği anlamını taşımaz. Resmin boş vakitlerin değerlendirilmesi ve diğer dersler için anlatım vasıtası olarak kullanılması amaç boyutunda ifadesi, sanat eğitiminin asıl işlevinin göz ardı edilmesidir. Bu dersin temel amacı olan sanatsal yaratmaya yer verilmemiştir (Ünver, 2002: 46). Bu programda da amaçlar ve konular sınıf düzeyine göre belirlenmemiştir. Ortaokul ve lise sınıfları için eğitimci tarafından planlanması gerekmektedir.

4.3. 1991 İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı

25.07.1991 tarih ve 191 sayılı talim Terbiye Kurulu kararı ile kabul edilmiş, 3786 sayılı tebliğler dergisinde yayınlanmıştır. Resim Dersi öğretim programları Geliştirme İhtisas komisyonunca hazırlanıp 10.09.1992 Bakanlık onayı ile 1992-1993 öğretim yılından itibaren uygulanan programdır. 1’den 8. sınıfa kadar genel amaçları şunlardır:

Genel Amaçlar

- Türk Milli Eğitiminin amaçları doğrultusunda güzel sanatlarla ilgili bilgileri kazandırabilme.
- Sanatı görsel bir iletişim formu olarak kullanmada ve değerlendirmede güven ve yeterlik kazanmaları için öğrencilerin görsel okur-yazarlığını sağlayabilme

- Sanatsal yaratıcılığı geliştirebilme.
- Her alanda kullanılabilecek yaratıcı davranışlar geliştirebilme.
- Düşünceleri gerçekleştirebilecek ve sanat eserlerini üretebilmek amacıyla bireysel anlayış ve teknik yeteneklerini geliştirebilme.
- Estetik duyguların geliştirilmesi yoluyla, sanat ve tasarımla ilgili olarak bilinçli estetik hükümler vermelerini sağlayabilme
- Özgün düşünme, üretme ve deneme kapasitelerini geliştirebilme.
- Düzensizlikten rahatsız olmasını ve çevresini güzelleştirmesini sağlayacak estetik kişilik kazandırabilme.
- Sanat yoluyla ifade imkânı vererek ruh sağlığına yardımcı olabilme.
- Öğrencilerin kendilerini ispatlamalarına ve kendilerini bulmalarına imkân tanıyabilme
- Öğrencilerin hayatları boyunca sanat yapan üreticiler veya sanatı bilinçli izleyen tüketiciler olarak içinde yaşadıkları kültüre katkılarını sağlayabilme.
- Bireysel veya grup çalışmalarında sorumluluk ve işbirliği, dayanışma anlayışını; birbirleri arasında sevgi, saygı ve yardımlaşma gibi duygu ve davranışları geliştirebilme.
- Sanatın özgünlük olduğunu ve hayata olan katkısını kavrayabilme.
- Sanatsal yaratma hazzını duymasını ve sanatçıyı takdir etmesini sağlayabilme.
- Biçimsel anlatımla ilgili teknik bilgi ve beceriler kazandırabilme.
- Tasarıma yönelik hayal gücünü geliştirebilme.
- Tarihi ören yerlerini, anıtları, müzeleri, sanat galerilerini, atölyelerini ve tasarım stüdyolarını tanıyarak, kültür ve tabiat varlıklarına sahip çıkabilme

4.4. 2006 İlköğretim Seçmeli Sanat Etkinlikleri Dersi Öğretim Programı

11. 09. 2006 tarih ve 351 sayılı karar ile uygulamaya konulmuş İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi 1-8. sınıflar Öğretim programı halen uygulanmaktadır. Bu programda esas alınan ÇASEY (Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi) tam anlamıyla uygulamaya konulmuş görünmektedir.

Sanat etkinlikleri ders programında duyu, duyum, duygu, algı, farklı düşünme, deneyim vb. kavramların ne olduğu, ne işe yaradığı konusunda öğrencilerle sanatsal çalışmalar yaparken;

- çoklu zekâ kuramından,
- yapılandırmacı yaklaşımdan,
- proje tabanlı öğrenme modeli vb. öğretim kuramlarından yararlanılır (MEB, 2006).

Bu programla birlikte ders işleniş şekli değişirken var olan problemlerde bir değişme olmadığı gözlemlenmiştir. Bu yeni program içeriğindeki konuların işlenişinde fazlaca görsel malzeme, ortam ve olanağa ihtiyaç olduğu görülmüştür. Kalabalık, uygulama atölyesi olmayan, görsel anlatımı destekleyen elektronik ve teknolojik imkânların (yansıtım cihazı, tepegöz, bilgisayar, vb.) kısıtlı olduğu veya hiç olmadığı eğitim kurumlarının çoğunlukta olduğu gözlemlenmiştir.

“Çocukların eğitiminde büyük önem taşıdığı görülen Resim-iş derslerinin okul programlarında gereken yere sahip olması beklenir. Ancak günümüze doğru yaşanan her değişiklikte, genel olarak sanat eğitiminin ve özel olarak Resim-İş derslerinin önemini ve önceliğini yitirdiği gözlenmektedir. İlköğretim okullarında Resim-İş derslerinin ders dağılımı içindeki ağırlığının azalması, dersin amaçlarının gerçekleşmesini önleyecek boyutlara varmıştır” (Kurtuluş, 2002).

BÖLÜM 4

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu verilerin analizi sonucunda yorumlama ve değerlendirme yapılmıştır. Araştırmanın temelini nitel araştırma yöntemi teşkil etmektedir. Bu verilerin analizi sonucunda yorumlama ve değerlendirme yapılmıştır. Bu bağlamda anket çalışması yapılmış, anket neticesinde kısır kalan verileri daha kapsamlı elde edebilmek için görüşme yapılarak araştırma daha sağlıklı hale getirilmiştir. İlköğretim II. Kademedeki görev yapan Görsel sanatlar dersi öğretmenleri ile görüşmeler yapılmış ve gözlemlenmiştir. Bu yönüyle tez çalışmasında, nitel araştırma yöntemlerinden de faydalanılmıştır.

Anket formları uygulama yapıldıktan sonra kodlanarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Elde edilen veriler SPSS programında gerekli analizlere tabi tutularak değerlendirilmiştir. Yapılan araştırma sonucunda elde edilen veriler frekans dağılım analizine tabi tutulmuştur.

4.1. Veri Toplama Yöntemleri

İlköğretim okullarının II. Kademesindeki görsel sanatlar Dersi süresinin yeterliğini tespit etmek amacıyla anket uygulaması, çeşitli kitap, dergi ve internet sitelerinden elde edilen yazılı dokümanlar (makaleler, bildiriler, vb.), veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Verilerin daha sağlıklı sonuçlar ortaya koyabilmesi için gerekli Okul yönetici, öğretmen ve öğrencilerle görüşme yapılmıştır.

Araştırmada uygulama çalışmaları, gerekli makamlardan izinlerin alınmasıyla yürütülmüştür. Fakat anket uygulaması ile ilgili çalışmalar 2005-2006 yılı içerisinde gerçekleştirildiği için yazılı izin yerine şifahi görüşmeler yapılarak izin alınmıştır.

4.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, Gaziantep ilinin merkez ilçesi Şahinbey'e bağlı 14 ilköğretim okulundan oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini bu okullarında görev yapan Görsel Sanatlar dersi öğretmenleri, okul yöneticileri ve okullarda eğitim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadırlar. 2005–2006 eğitim öğretim yılı, Gaziantep ilinin Şahinbey ilçesinde 14 ayrı ilköğretim okulundaki 240 tane 6. 7. ve 8. sınıf öğrencilerinden oluşturmaktadır. Her sınıftan 80 öğrenci anket çalışmasına katılmıştır. Araştırmaya aynı okullardan 14 görsel sanatlar dersi öğretmeni ve 34 okul yöneticisi katılmıştır.

4.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verilerini toplamak amacıyla, ilköğretim ikinci kademedeki öğrenim gören öğrencilerine, Görsel Sanatlar Dersi öğretmenlerine ve okul yöneticilerine anket yöntemi uygulanmıştır. Ankete katılanlarla görüşme ve kayıtsız gözlem yapılmıştır. Veri toplamada yardımcı kaynak olması açısından sınıf öğretmenlerinin de kayıtsız görüşlerine başvurulmuştur.

4.4. Verilerin Toplanması, Çözümlemesi ve Yorumlar

Dünyada nitel araştırma yöntemlerine duyulan ilgi günümüz Türkiye'sinde de kendini hissettirmiştir. Özellikle sosyal bilimlerde alanlarında araştırmalarda bu yöntemlere çok rastlanmaktadır. Sayısal verilerle araştırma sonucunu oluşturmak ve elde edilen değerleri sadece sayısal olarak ifade etmek bu yöntemde kabul görmektedir (Gökay (Yılmaz), 2004: 133).

Araştırmanın verilerini toplamak amacıyla İlköğretim 6. 7. ve 8. sınıf öğrencilerine, Görsel Sanatlar Dersi öğretmenlerine ve okul yöneticilerine anket çalışması uygulanmıştır. Anket formları uygulama yapıldıktan sonra kodlanarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Elde edilen veriler, SPSS'16.0 ile analiz edilmiştir. Yapılan araştırma sonucunda elde edilen veriler frekans dağılım analizine tabi tutulmuştur.

BÖLÜM 5

BULGULAR VE YORUM

Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı İlköğretim Okullarında eğitim gören öğrenci, görev yapan öğretmen ve yöneticilerin görsel sanatlar dersi süresinin yeterliği ile ilgili olarak düşüncelerini değerlendiren bu araştırmada öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin sanat eğitimine bakış açıları, okulların sanat eğitimi açısından yeterli olup olmadığı ve sorunlar tespit edilmeye çalışılacaktır. Elde edilen bulgular araştırmanın genel bulguları olduğu için, öncelikle bu tespitlerle ilgili tablo ve yorumların üzerinde durulacaktır.

5.1. Ankete Katılan Öğrencilere İlişkin Sonuçlar

5.1.1. Ankete Katılan Öğrencilerin Demografik Özellikleri

1a: Cinsiyet

Cinsiyet	f	%
Kız	145	60,4
Erkek	95	39,6
Toplam	240	100

Tablo 3: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet dağılımı % 60,4'ü (f=145,%60,4) kız öğrenci, %39,6'sı (f=95,%39,6) erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrenci katılımcılarının çoğunun kız öğrencilerden oluştuğu gözlenmektedir.

2a: Okuduğunuz sınıf?

	'f	%
6.sınıf	80	33,3
7.sınıf	80	33,3
8.sınıf	80	33,3
Toplam	240	100

Tablo 4: Ankete katılan öğrencilerin okuduğu sınıf dağılımında 6. 7. ve 8. sınıflardan eşit sayıda (f=80,%33,3) öğrenci ankete katılmıştır. Anket sonuçlarının daha genel olması için 6. 7. ve 8. sınıflardan eşit sayıda öğrencinin katılımının gerekli olduğu düşünölmektedir.

İlköğretim 6. sınıfta, İlköğretim I. Kademeden yani 5. sınıftan yeni gelen öğrencilerin derse daha istekli olduğu, geçen yıllar içinde bu isteklerinde azalma olduğu gözlenmektedir. 8. sınıf öğrencileri genellikle OKS hazırlıkları nedeni ile daha isteksiz, sorumsuz ve dikkatlerinde de dağınıklık olduğu bilinmektedir. Bu yüzden üç sınıf seviyesinden de belirli sayıda verinin toplanıp genel bir sonuca ulaşılmaya çalışılmıştır.

3a: Anne ve babanız sağ mı?

	'f	%
Annem-Babam sağ	235	97,9
Annem ölü	1	,4
Babam ölü	4	1,7
Toplam	240	100

Tablo 5: Ankete katılan öğrencilerin anne ve babasının sağ/özü durumları incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerin % 97,9'unun (f=235,% 97,9) anne ve babasının sağ olduğu görölmektedir. Anne veya babası özü öğrencilerin toplamı % 2,1 (f=5,% 2,1) olup, hem annesi hem babası özü öğrenci tespit edilmemiştir.

4a: Anne ve babanız birlikte mi yaşıyorlar?

	'f	%
Evet	227	94,6
Hayır	13	5,4
Toplam	240	100

Tablo 6: Öğrencilerin anne ve babalarının birlikte yaşama durumları incelendiğinde; ankete katılan öğrencilerin % 94,6'sının (f=227, % 94,6) anne ve babasının birlikte yaşadığı, % 5,4'ünün (f=13,% 5,4) ayrı olduğu görülmektedir. Anne ve babası birlikte yaşayan öğrenci sayısının yüksek olmasının, araştırmanın daha sağlıklı sonuçlar vermesi için önemli bir durum olduğu düşünülmektedir. İlçenin anket uygulanan bölgesinde, çoğunluğu ortalama gelir seviyesinde, çoğunluğu parçalanmamış ailelerden oluştuğu gözlemlenmiştir.

5a: Ailenizin maddi sorumluluğunu kim sağlıyor?

	'f	%
Baba	195	81,3
Anne	6	2,5
Her ikisi de	37	15,4
Kardeşler	2	,8
Toplam	240	100

Tablo 7: Ailenin maddi sorumluluğunu kimin tarafından sağlandığının durumu incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerin çoğunluğunun (f=195,%81,3) maddi sorumluluğunun baba tarafından sağlandığı gözlenmektedir. % 15,4'ünde (f=37,% 15,4) anne ve babanın çalışmakta olduğu gözlenmiştir. Bu ailelerden çoğunun geçimi baba tarafından sağlandığı gözlenmiştir. Annelerin büyük çoğunluğunun çalışmadığı tespit edilmiştir. Anne ve babası çalışan çocuk sayısının çok fazla olmadığı tespit edilmiştir.

5.1.2. Ankete Katılan Öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Düşünceleri

1b: Öğrenim gördüğünüz okulda resim branş öğretmeni var mı?

	f	%
Evet	230	95,8
Hayır	10	4,2
Toplam	240	100

Tablo 8: Dersin Resim branşı öğretmeni tarafından verilip verilmediğinin durumu incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerin görsel sanatlar dersi %95,8 (f=230,% 95,8) oranında resim öğretmenleri tarafından yürütüldüğü gözlenmektedir. Derslerin branş öğretmeni tarafından işleniyor olması dersin genel amaç ve hedeflenen davranışları kazanma açısından çok önemlidir.

Görsel sanatlar dersi öğretmen sayısının yeterliğinin son yıllar da artarak istenilen seviyeye doğru gittiği gözlenmektedir. Mevcut durumda da yetersizlikler olup farklı branş öğretmenleri tarafından işlenen okulların sayısı da az değildir. Okul yönetimi tarafından haftada bir saat olan dersler çok önemsenmemektedir. Farklı branşlardaki öğretmenlerle bu açık kapatılmaya çalışılmakta ve uygulanan bu yöntem yüzünden öğrencilerde görsel sanatlar dersine karşı olumsuz düşüncelerde oluşmaktadır.

2b: İlköğretim Okullarında (6, 7. ve 8. sınıflarda) görsel sanatlar dersinin gerekli olduğuna inanıyor musunuz?

	f	%
Evet	118	49,2
Hayır	95	39,6
Fikrim yok	27	11,2
Toplam	240	100,0

Tablo 9: Öğrencilerin resim dersinin gerekli olduğuna inanıp inanmadıklarına ilişkin düşünceleri incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerden % 49,2'si(f=118,%49,2) görsel sanatlar dersinin gerekli olduğunu belirtmiştir. Ankete katılan öğrencilerden %39,6'sı

(f=95,% 39,6) görsel sanatlar dersinin gerekli olmadığını belirtmiş, %11,2'si (f=27,%11,2) fikri olmadığını beyan etmiştir.

3b: Görsel sanatlar dersini işlemek size haz veriyor mu?

	'f	%
Evet	126	52,5
Hayır	93	38,8
Fikrim yok	21	8,8
Toplam	240	100,0

Tablo 10: Öğrencilerin resim dersi işlenişinden haz alma durumları incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerden % 52,5'i (f=126, %52,5) ders işlenişinden haz aldığını ifade ederken, % 38,8'i (f=93,%38,8) ders işlenişinden haz almadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin % 8,8'inin (f=21,%8,8) "fikrim yok" seçeneğini işaretledikleri gözlenmektedir.

4b: Ders süresi (40 dakika) boyunca sıkılmadan çalışabiliyor musunuz?

	'f	%
Evet	121	50,4
Hayır	100	41,7
Fikrim yok	19	7,9
Toplam	240	100,0

Tablo 11: Ders süresi boyunca sıkılmadan çalışılıp çalışılmadığının durumu incelendiğinde, ders süresi boyunca sıkılmadan çalışabildiğini ifade eden öğrenci dilimi %50,4 (f=121,%50,4) iken, "hayır" seçeneğini işaretleyen öğrenci %41,7'dir (f=100, %41,7) . %7,9 (f=19,% 7,9) oranında öğrenci fikri olmadığını belirtmiştir. ankete katılan öğrencilerin çoğu görsel sanatlar dersi süresince sıkılmadan çalışabildiğini belirtmiştir.

5b: Ders süresi (40 dakika) boyunca resimlerinizi ve çalışmalarınızı tamamlayabiliyor musunuz?

	f	%
Evet	31	20,8
Hayır	143	59,6
Bazen	47	19,6
Toplam	240	100,0

Tablo 12: Öğrencilerin ders süresi boyunca, resimlerini ve çalışmalarını tamamlayıp tamamlayamadığının durumu incelendiğinde, ders süresi boyunca öğrencilerden %20,8'i (f=31,%20,8) çalışmalarını tamamlayabildiklerini belirtirken, %59,6 (f=143,%59,6) oranında öğrenci çalışmalarını tamamlayamadıklarını belirtmiştir. Ankete katılan öğrencilerden %19,6'sının (f= 47,%19,6) çalışmalarını bazen tamamlayabildikleri gözlenmektedir.

Daha önceki sorularda, öğrencilerin çoğunluğu görsel sanatlar dersinin gerekli olduğunu, haz alarak ve sıkılmadan çalışabildiklerini belirtmişlerdir. Bu soruda ise öğrencilerin çoğu çalışmalarını tamamlayamadıklarını ifade ettikleri belirlenmiştir. Tamamlayan öğrenci sayısı ise daha azdır. Çalışmanın tamamlanması, öğrenci ve öğretmenler tarafından değerlendirilmesi, gerekli görülen çalışmaların sergilenmesi ya da sözlü takdir ve ödüllendirme yoluna gidilmesi, görsel sanatlar dersi için önemli bir aşamadır. Fakat soruya verilen cevap, çalışma, proje ve uygulamanın yetiştirilemediğini dolayısıyla bahsedilen diğer uygulamalarında yapılamadığını göstermektedir.

6b: Ders süresi boyunca getirdiğiniz bütün malzemeleri kullanacak zaman kalıyor mu?

	f	%
Evet	31	12,9
Hayır	107	44,6
Bazen	101	42,1
Fikrim yok	1	,4
Toplam	240	100,0

Tablo 13: Ders süresi boyunca öğrencinin getirdiği malzemelerin tamamını kullanıp kullanmadığını gösteren tablo incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerden % 12,9'u (f=31,5,%12,9) derse getirdiği bütün malzemeleri kullandığını belirtmiştir. Öğrencilerden % 44,6'sı (f=107,% 44,6) getirdiği bütün malzemeleri kullanmadığını belirtirken, % 42,1'i (f=101,%42,1) bazen kullanabildiklerini belirtmişlerdir. Görsel Sanatlar Dersi temelde malzeme ve uygulamaya dayanan bir alanı kapsar. Öğrencinin yaratıcı yönünü geliştirmesi için duygu ve düşüncelerini, zihinsel becerilerini kullanarak aktarması beklenir. Bunun ilk koşulunda malzemeyi tanıma ve kullanma becerisi kazanmaktır. Yukarıda ki tablo incelendiğinde ankete katılan öğrencilerden çoğunluğu haftada sadece bir ders saati için getirdiği malzemeleri kullanmaya zamanının yetmediğini belirtmiştir. Ders içinde kullanılacak malzemelerin öğretmen tarafından önceden öğrencilerden derse getirmelerini istediği halde malzemenin kullanamaması, dersinde tam olarak uygulanamadığını göstermektedir.

7b: Sanat eğitimi kapsamında görsel sanatlar derslerine ayrılan haftada 40 dakikalık ders saati süresi yeterli midir?

	'f	%
Yeterlidir	117	48,8
Yeterli değildir	87	36,3
Kısmen yeterlidir	36	15,0
Toplam	240	100,0

Tablo 14: Öğrencilerin resim derslerine ayrılan ders saati süresinin yeterliği ile ilgili düşünceleri incelendiğinde, ders süresini yeterli bulan öğrenci % 48,8 (f=117,% 48,8) oranındadır. Ders süresi yeterli bulmayan öğrenciler % 36,3 (f=87,% 36,3) olup, kısmen yeterlidir diyen öğrenci % 15,0 (f=36,% 15,0) oranındadır. Bu soruya öğrencilerden pek çoğu yeterlidir cevabını vermişlerdir.

8b: İlköğretim Okullarında (2. Kademe) resim dersi sizce haftalık kaç ders saati olmalı?

	f	%
1 ders saati	54	22,5
2 ders saati	97	40,4
3 ders saati	8	3,3
4 veya daha fazla	11	4,6
Hiç olmamalı	70	29,2
Toplam	240	100,0

Tablo 15: Öğrencilerin ilköğretim II. Kademesinde resim dersi süresinin kaç ders saati olması konusundaki düşünceleri incelendiğinde, görsel sanatlar dersinin haftada 1 ders saati olmasını tercih eden öğrenciler sadece % 22,5 (f=54,%22,5) oranında iken haftada 2 saat olması gerektiğini belirtenler % 40,4 (f=97,% 40,4) oranındadır. 3 ve 4 saat olması gerektiğini belirtenler toplam % 7,9 (f= 19,% 7,9) oranındadır. Görsel sanatlar dersinin hiç olmamasını belirtenlerin % 29,2 (f=70,% 29,2) oranında olduğu tespit edilmiştir. Bir önceki soruda (Tab:14) öğrenciler Görsel Sanatlar dersine ayrılan süreyi yeterli bulurken bu tabloda ders süresinin 2 ders saati ve üzerinde olmasının gerektiğini belirten öğrenci sayısının daha fazla olduğu gözlenmiştir.

9b: Sanat eğitiminde Görsel sanatlar dersi uygulamaları için okulunuzda özel bir atölye var mı?

	f	%
Evet	37	15,4
Hayır	203	84,6
Toplam	240	100,0

Tablo 16: Sanat eğitiminde okullarda görsel sanatlar dersi uygulamaları için okullarda özel bir atölye olup olmadığını gösteren tablo incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerden % 15,4'ü (f=37,%15,4) görsel sanatlar dersi için özel bir atölyenin olduğunu belirtirken % 84,6'sı (f=203, % 84,6) atölye olmadığını belirtmişlerdir.

Görsel Sanatlar Dersi ise sınıf ortamından daha çok kendi ders içeriği içinde özel alan gerektiren, böylece eğitsel-iletişimin mümkün olduğu ortamlarda amacına ulaşmaktadır. Eğitimde en fazla eğitsel-iletişimin yaşandığı yer olan sınıf ortamı, öğretmenle öğrencinin bir başka anlamda eğitim ile eğitilenin karşılaştıkları ortamların ilki ve en önemlisidir (Gökay,2004:131). Tablo incelendiğinde bahsedilen özel atölye ortamının okulların çok büyük bir kısmında bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu durum Görsel Sanatlar Dersinin ne kadar amacına uygun işlenebileceği konusunda da ipucu vermektedir.

5.2. Ankete Katılan Öğretmenlere ilişkin Sonuçlar

5.2.1. Ankete katılan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

1c: Cinsiyetiniz

Cinsiyet	f	%
Kadın	8	57,1
Erkek	6	42,2
Toplam	14	100,0

Tablo 17: Ankete katılan öğretmenlerin cinsiyet dağılımı incelendiğinde, ankete katılan %57,1 (f=8,% 57,1)'i kadın öğretmenler, %42,2'si (f=6,% 42,2) erkek öğretmenlerden oluştuğu görülmektedir. Katılımcıların çoğunun kadın öğretmenlerden oluştuğu gözlenmektedir.

2c: Mesleğinizde kaç yılı doldurdunuz?

	'f	%
1-5 yıl	3	21,4
6-10 yıl	8	57,1
11-15 yıl	3	21,4
Toplam	14	100,0

Tablo 18: Ankete katılan öğretmenlerin meslekte çalışma süreleri incelendiğinde, ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğunun 6-10 yıl aralığında olduğu, genç ve tecrübeli öğretmenlerden oluştuğu belirlenmiştir. %21,4'ü (f=3,% 21,4) 1-5 yıl hizmet süreleri olan, %57,1'i (f=8,% 21,4) 6-10 yıl arası hizmet süreleri bulunan öğretmenlerden oluştuğu görülmektedir. Hizmet süreleri 11-15 yılları arasında olan öğretmenlerin oranı da % 21,4 (f=3,% 21,4) olarak belirlenmiştir. 15 yıl üzeri hizmet süresi olan öğretmenlerin olmadığı gözlemlenmiştir. Görsel Sanatlar Eğitiminin de

3c: Mezun Olduğunuz Branş

	'f	%
Eğitim Fakültesi - Güzel sanatlar bölümü ABD	14	100,0
Toplam	14	100,0

Tablo 19: Yukarıdaki tabloya göre resim öğretmenlerinin tamamının Eğitim Fakültelerinin Resim Bölümlerinden mezun oldukları belirlenmiştir. Bu durum anket uygulanan okulların sanat eğitimi açısından eksiğinin olmadığını gösteriyor.

4c: Eğitim düzeyiniz

	'f	%
Lisans	13	92,9
Yüksek lisans	1	7,1
Toplam	14	100,0

Tablo 20: Yukarıdaki tabloya göre Öğretmenlerin % 7,1 (f=1,% 7,1) yüksek lisans mezunu olduğu, büyük bir kısmının ise lisans seviyesinde olduğu gözlemlenmiştir. Görsel Sanatlar dersi öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun ilköğretim kademesindeki öğrencilerin Görsel Sanatlar dersi ihtiyacı karşılayacak niteliklere sahip olduğu tespit edilmiştir.

5.2.2. Ankete Katılan Öğretmenlerin Sanat Eğitimine İlişkin Düşünceleri

1d: Sanat eğitimi yapılan sınıflardaki öğrencilerde, bireysel etkinlik ve öğrenme motivasyonu daha yüksektir düşüncesine katılıyor musunuz?

	'f	%
Kesinlikle katılıyorum	9	64,3
Katılıyorum	5	35,7
Toplam	14	100,0

Tablo 21: Öğretmenlerin sanat eğitimi yapılan sınıflardaki bireysel etkinlik ve öğrenme motivasyonu ile ilgili düşünceleri incelendiğinde, ankete katılan öğretmenlerden % 64,3'ü (f=9,% 64,3) sanat eğitimi yapılan sınıflarda bireysel etkinlik ve öğrenme motivasyonunun daha yüksek olduğu düşüncesine kesinlikle katıldığını belirtirken, % 35,7'si ((f=5,% 35,7) katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. "Katılmıyorum", "Kesinlikle katılmıyorum" ve "Fikrim yok" seçeneğini işaretleyen öğretmen olmadığı gözlemlenmiştir.

Çıkan sonuçlarda da görüldüğü gibi sanat eğitimi öğrencide etkinlik cesaretini ve öğrenme motivasyonunu arttıran bir alandır. Bu yüzden son yıllarda sanat etkinlikleri ile eğitim, eğitim kurumlarında dikkati çeken bir konu olmaktadır.

2d: "Sanat eğitimi ilköğretim 2. kademesinde gereklidir." düşüncesine katılıyorsunuz musunuz?

	'f	%
Kesinlikle katılıyorum	6	42,9
Katılıyorum	7	50,0
Katılmıyorum	1	7,1
Toplam	14	100,0

Tablo 22: "Sanat eğitimi ilköğretim 2. kademesinde gereklidir." düşüncesine katılım yukarıdaki tabloda da belirtildiği gibi ankete katılan öğretmenlerden % 42,9'u (f=6,% 42,9) kesinlikle katılıyorum ve % 50,0'ı (f=7,% 50,0) katılıyorum şeklinde cevap verdikleri gözlenmiştir. %1'i (f=1,% 7,1) katılmadığını belirtmiştir. Eğitimcilerin görevlerini yerine getirirken gerekliliğine inanmaları dersinde başarılı sonuç vermesi için önemli bir unsurdur. Böylece hedeflenen amaç ve davranışlara ulaşılması daha muhtemeldir.

3d: İlköğretim Okullarında (2. kademe) görsel sanatlar dersi için haftada bir ders saati (40 dakika) süresi yeterlidir düşüncesine katılıyorsunuz musunuz?

	'f	%
Kesinlikle katılıyorum	1	7,1
Katılıyorum	2	14,3
Katılmıyorum	5	35,7
Kesinlikle katılmıyorum	6	42,9
Toplam	14	100,0

Tablo 23: Uygulanmakta olan haftalık ders saati süresi yeterliği ile ilgili düşünceler incelendiğinde, ankete katılan öğretmenlerden çoğunluğu oluşturan % 42,9'luk (f=6,% 42,9) dilim, uygulanmakta olan ders saati süresinin yeterliğine kesinlikle katılmazken, %35,7'si (f=5,% 35,7) ise katılmadığını belirtmiştir. Öğretmenlerden % 14,3'ü (f=2,% 14,3) ders süresinin yeterliğine katıldığını belirtirken %7,1'i (f=1,% 7,1) kesinlikle katıldığını belirtmiştir.

Tabloda da görüldüğü gibi ders öğretmenleri dersleri için ayrılan süreyi yeterli bulmamaktadırlar. Bu konuda ders öğretmenlerinin tespit, tecrübe ve gözlemleri çok önemlidir. Son yıllarda MEB'in kendi bünyesinde her kademedeki okullarda AR-GE çalışmalarına çok önem vermiştir. Bu çalışmalarda öğretmenlere önemli görevler yüklemiştir. Bu konuda da Görsel Sanatlar dersi öğretmenlerinin görüş ve gözlemleri dikkate alınmalı ve incelenmelidir.

4d: İlköğretim Okullarında (2. kademe) Görsel sanatlar dersi için gerekli haftalık ders saati (40 dakika) sizce kaç saat olmalıdır?

	'f	%
2 ders saati	7	50,0
3 ders saati	2	14,3
4 ders saati	5	35,7
Toplam	14	100,0

Tablo 24: Öğretmenlerin görsel sanatlar dersi için gerekli gördükleri ders saati incelendiğinde, ankete katılan öğretmenlerden % 50'si (f=7,% 50,0) 2 ders saati süreyi işaretlerken, % 14,3'ü (f=2,% 14,3) 3 ders saati seçeneğini işaretlediklerini % 35,7'si (f=5,% ise 4 saat süreyi uygun gördükleri belirlenmiştir. Tablo 23'e bağlı olarak uygulanmakta olan süreyi yeterli bulmayan öğretmenlerin tamamının en az haftada iki ders saati süre ile dersin işlenmesi gerektiğini belirttikleri gözlenmiştir. Ders öğretmenlerinin de burada dersin en az haftada iki ders saati süresi olması gerektiği fikrini belirtmeleri, uygulamakta olan görsel sanatlar dersi için önemli bir sorunu içermektedir.

5d: “Uygulanmakta olan ders süresinin sonunda alınan verim yeterlidir.” düşüncesine katılıyor musunuz?

	‘f	%
Katılıyorum	1	7,1
Katılmıyorum	7	50,0
Kesinlikle katılmıyorum	6	42,9
Toplam	14	100,0

Tablo 25: Öğretmenlerin uygulanmakta olan ders saati süresinin sonunda alınan verim yeterlidir düşüncesine ankete katılan öğretmenlerden % 50’si (f=7,% 50,0) Bu düşünceye katılmazken % 42,9’u (f=6,% 42,9) kesinlikle katılmadığını ifade etmiştir. % 7,1’i ise (f=1,%7,1) katıldığını belirtmiştir. Burada öğretmenlerin dersten beklenen verimden daha düşük verim alındığını itiraf etmeleri dikkat çekici bulunmuştur. Öğretmenlerin % 90’ından fazlasının dersin sonunda alınan verimi yeterli bulmamaları, dersinde bu programda ki süre sebebiyle yeterli işlenemediğini göstermektedir.

6d: "Uygulanmakta olan ders saati süresince temel resim teknikleri verilebilir.” düşüncesine katılıyor musunuz?

	‘f	%
Katılıyorum	2	14,3
Katılmıyorum	7	50,0
Kesinlikle katılmıyorum	5	35,7
Toplam	14	100,0

Tablo 26: Öğretmenlerin uygulanmakta olan süre boyunca temel resim teknikleri verilebilir düşüncesine katılma durumları incelendiğinde son birkaç tablodaki benzer durumun benzerinin ortaya çıktığı; %50’sinin (f=7,% 50,0) katılmadığı, % 35,7’sinin de (f=5,% 35,7) kesinlikle katılmadığı belirtilmiştir. Katılanların oranı ise % 14,3’tür (f=2,%14,3). Bu soruda öğretmenlerin büyük bir kısmı, temel resim tekniklerini veremediklerini belirtmişlerdir.

7d: “Uygulanmakta olan ders saati süresince öğrenciler araç ve gereçleri tam anlamıyla kullanabiliyorlar.” düşüncesine katılıyor musunuz?

	f	%
Katılıyorum	1	7,1
Katılmıyorum	5	35,7
Kesinlikle katılmıyorum	8	57,1
Toplam	14	100,0

Tablo 27: Öğretmenlerin uygulanmakta olan ders süresince araç ve gereçleri tam anlamıyla kullanması ile ilgili görüşleri incelendiğinde, öğretmenlerin % 57,1’i (f=8,% 57,1) öğrencilerin derse getirdiği araç ve gereçleri tam anlamıyla kullanamadıklarına kesinlikle katıldığını belirtirken, % 35,7’si (f=5,%35,7) katıldığını belirtmiştir. %7,1’inin (f=1,%7,1) katılmadığı gözlenmiştir. Aynı soruda öğrencilerin ve öğretmenlerin malzemeleri tam anlamıyla kullanamamalarını belirtmeleri, dersinde içeriğin de gerçekte malzeme kullanmaya zaman kalmaması konusunda ciddi bir problemin olduğunu göstermektedir.

8d: Uygulanmakta olan ders saati süresinde teknik ve konuyla ilgili yeterince uygulama yaptırılabilir düşüncesine katılıyor musunuz?

	f	%
Kesinlikle katılıyorum	1	7,1
Katılıyorum	1	7,1
Fikrim yok	1	7,1
Katılmıyorum	4	28,6
Kesinlikle katılmıyorum	7	50,0
Toplam	14	100,0

Tablo 28: Öğretmenlerin uygulanmakta olan ders saati süresince, teknik ve konu ile ilgili yeterince uygulama yaptırıp yaptıramadıkları ile ilgili düşünceleri incelendiğinde, ankete

katılıp görüş bildiren öğretmenlerden çoğunluğu oluşturan % 50'si (f=7,% 50,0) kesinlikle katılmıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir. % 28,6'sının da (f=4,% 28,6) katılmıyorum diyerek katılmayan öğretmen oranını yükselttikleri gözlenmiştir. % 14,2'lik (f=2,% 14,2) kısmı ise uygulanmakta olan ders saati süresinde teknik ve konu ile ilgili yeterince uygulama yaptırılabilir düşüncesine katıldıklarını ifade etmişlerdir.

9d: Ders süresi bittiği zaman çalışmaların ne kadarı tamamlanmış oluyor?

	'f	%
% 5	3	21,4
% 25	7	50,0
% 50	3	21,4
% 75	1	7,1
Toplam	14	100,0

Tablo 29: Öğretmenlerin ders süresi bitimine kadar öğrenci çalışmalarının ne kadarının tamamlanmış olduğu ile ilgili görüşleri incelendiğinde, ankete katılan öğretmenlerden % 50'si (f=7,% 50,0) uygulanan ders süresi bittiği zaman çalışmaların ancak % 25'inin tamamlanabildiğini belirtirken, % 21,4'ü (f=3,% 21,4) çalışmaların sadece % 5 gibi çok az bir kısmının tamamlanabildiğini belirtmiştir. %21,4'ü (f=3,% 21,4) ise çalışmaların sadece % 50'sinin tamamlanabildiğini ifade etmiştir. %7,1'lik bir kısım ise çalışmaların %75'inin tamamlandığını ifade etmiştir. Ders süresi bittiği zaman çalışmaların % 100 tamamlandığını belirten öğretmen olmadığı gözlenmektedir. Ankete katılan öğretmenlerin tamamı ders süresi boyunca çalışmaların tamamlanamadığını belirtmiştir.

5.2.3. Ankete Katılan Öğretmenlerin Okullardaki Sanat Eğitiminde Mevcut Uygulamaların Durumu İle İlgili Düşünceleri

1e: Sanat eğitiminde görsel sanatlar dersi uygulamaları için okulunuzda özel bir atölye var mı?

	'f	%
Evet	4	28,6
Hayır	10	71,4
Toplam	14	100,0

Tablo 30: Öğretmenlerin okullarda atölye bulunup bulunmadığı ile ilgili cevapları yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere anket uygulanan okullardaki atölye varlığı, % 28,6 (f=4,% 28,6) gibi düşük bir orandadır. İlköğretim okullarının çoğunluğunda % 71,4 (f=10,% 71,4) ise Görsel Sanatlar Dersi için atölye bulunmadığı gözlenmiştir. Öğrenciler ve öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde yüzdeler az bir fark göstermektedir.

Görsel sanatlar dersi programı incelendiğinde teknik ve uygulamaların atölye ortamında yapılmasının öneminin büyük olduğu bilinmektedir.

2e: Görev yaptığınız okulda eğitim-öğretim yılı içerisinde ortalama kaç tane resim sergisi açılıyor?

	'f	%
Bir kez	11	78,6
İki kez	1	7,1
İkiden fazla	1	7,1
Hiç	1	7,1
Toplam	14	100,0

Tablo 31: Öğretmenlerin görev yaptıkları okullarda eğitim-öğretim yılı içerisinde düzenlenen sergi sayısı incelendiğinde, ankete katılan öğretmenlerden % 78,6'sının (f=11,% 78,6) görev yaptığı okulda bir kez sergi düzenlendiği gözlemlenirken, % 7,1'i (f=1,% 78,6) ise okulunda

hiç sergi düzenlenmediğini belirtmiştir. Geriye kalan % 14,2'lik (f=2,% 14,2) kısım ise iki kez ve daha fazla olduğunu belirtmiştir.

3e: Okul yönetiminin sanat eğitimi konusunda gerekli imkân ve desteği yeterli midir?

	'f	%
Yeterlidir	3	21,4
Yeterli değildir	7	50,0
Kısmen yeterlidir	4	28,6
Toplam	14	100,0

Tablo 32: Öğretmenlerin okul yönetiminin sanat eğitimine verdiği imkân ve destek konusundaki düşünceleri incelendiğinde, ankete katılan öğretmenlerin % 21,4'ü (f=3,%21,4) okul yönetiminin sanat eğitimine verdiği desteği yeterli bulurken, %28,6'sı (f=4,% 28,6) kısmen yeterli bulmaktadır. Buna karşılık ankete katılanların yarısını teşkil eden % 50,0 (f=7, % 50,0) ise yeterli bulmamaktadır.

4e: Görev yaptığınız okulda sanat eğitimi kapsamında görsel sanatlar derslerinin yeterli şekilde işlendiğine inanıyor musunuz?

	'f	%
Yeterlidir	1	7,1
Kısmen yeterlidir	6	42,9
Yeterli değildir	7	50,0
Toplam	14	100,0

Tablo 33: Öğretmenlerin görsel sanatlar dersini yeterli şekilde işlenip işlenmediğine dair düşünceleri incelendiğinde, ankete katılan öğretmenlerden % 50'si dersin yeterli şekilde işlenmediğini belirttiği gözlenmiştir. % 42,9'u (f=6,% 42,9) kısmen yeterlidir düşüncesini belirtirken, % 7,1'i (f=1,% 7,1) yeterli şekilde işlendiğini belirtmiştir.

Öğrencilerde genel sanat bilincinin yükseltilmesine yönelik olarak, onların resim-iş (Görsel Sanatlar) derslerine olan ilgilerinin artırılması için dersi veren resim-iş öğretmenlerinin bulduğu bireysel çözümlerin belirlenmesi ve diğer resim-iş öğretmenleri tarafından uygulanan farklı yaklaşımların duyurulmasının önemi büyüktür (Gökay (Yılmaz), 2004: 132).

5.3. Ankete Katılan Yöneticilere İlişkin Sonuçlar

5.3.1. Ankete Katılan Yöneticilerin Demografik Özellikleri

1f: Cinsiyetiniz

	f	%
Kadın	3	8,8
Erkek	31	91,2
Toplam	34	100,0

Tablo 34: Ankete katılan yöneticilerin cinsiyet dağılımı incelendiğinde, ankete katılanların % 91,2'si erkek yöneticiler, % 8,8'inin bayan yöneticilerden oluştuğu görülmektedir. Katılımcıların büyük çoğunun erkek yöneticilerden oluştuğu gözlenmektedir.

2f: Mesleğinizde kaç yılı doldurdunuz?

	f	%
1-5 yıl	2	5,9
6-10 yıl	5	14,7
11-15 yıl	2	5,9
16-20 yıl	7	20,6
20 yıl ve üzeri	18	52,9
Toplam	34	100,0

Tablo 35: Ankete katılanların meslekte çalışma süreleri incelendiğinde, ankete katılan yöneticilerin çoğunluğunun 20 yıl üzerinde görev yapan tecrübeli yöneticilerden oluştuğu gözlenmektedir. % 5,9'u (f=2,% 5,9) 1-5 yıl arası, % 14,7'si (f=5, %14,7) 6-10 yıl arası, % 5,9'u (f=2,% 5,9) 11-15 yıl arası, % 20,6'sı (f=7,% 20,6) 16-20 yıl arası meslekte çalışma süresi olduğunu belirtmiştir. Çoğunluğu oluşturan % 52,9'luk (f=18,% 52,9) kısım ise 20 yıl ve üzeri görev süresi olduğu belirtilmiştir.

3f: Eğitim düzeyiniz?

	'f	%
Ön lisans	13	38,2
Lisans	21	61,8
Toplam	34	100,0

Tablo 36: Okul yöneticilerinin eğitim düzeyi incelendiğinde, ankete katılan yöneticilerden çoğunluğu lisans düzeyindedir. Ankete katılan yöneticiler içinde yüksek lisans düzeyinde yönetici tespit edilememiştir. Yöneticilerin % 38,2'si (f=13,% 38,2) ön lisans, % 61,8'i (f=21,% 61,8) lisans seviyesinde eğitim düzeyine sahip olduğu belirtilmiştir.

4f: Okuldaki göreviniz

	'f	%
Okul Müdürü	12	35,3
Müdür Yardımcılığı	22	64,7
Toplam	34	100,0

Tablo 37: Yöneticilerin okuldaki görevleri incelendiğinde, ankete katılan yöneticilerden % 35,3'ü (f=12,% 35,3) okul müdürü, % 64,7'sinin (f=22,% 64,7) müdür yardımcılığı görevini yürütmekte olduğu belirtilmiştir.

5.3.1. Ankete Katılan Yöneticilerin Sanat Eğitimi Kapsamında Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Düşünceleri

1g: “Sanat eğitimi bireyin ruhsal dengesini sağlaması için gereklidir.” düşüncesine katılıyor musunuz?

	f	%
Kesinlikle katılıyorum	18	52,9
Katılıyorum	15	44,1
Katılmıyorum	1	2,9
Toplam	34	100,0

Tablo 38: Okul yöneticilerinin sanat eğitimi bireyin ruhsal dengesini sağlaması için gereklidir düşüncesine katılım durumları incelendiğinde, ankete katılan yöneticilerin % 52,9’u (f=18,% 52,9) sanat eğitiminin bireyin ruhsal dengesini sağlaması için gereklidir düşüncesine kesinlikle katılırken, % 44,1’i (f=15, %44,1) katıldığını belirtmiştir. %2,9’unun (f=1,% 2,9) ise bu düşünceye katılmadığı tespit edilmiştir.

2g: “Görsel sanatlar dersinin; bir gözlem, mantık, yaratıcılık, kendine güven, hayal gücü ve beğeni duygularının oluşmasına ve gelişmesine katkıda bulunur.” düşüncesine katılıyor musunuz?

	f	%
Kesinlikle katılıyorum	17	50,0
Katılıyorum	14	41,2
Katılmıyorum	2	5,9
Kesinlikle katılmıyorum	1	2,9
Toplam	34	100,0

Tablo 39: Yöneticilerin Görsel sanatlar dersinin; bir gözlem, mantık, yaratıcılık, kendine güven, hayal gücü ve beğeni duygularının oluşmasına ve gelişmesine katkıda bulunur düşüncesine katılım durumları incelendiğinde, ankete katılan yöneticilerden % 50’si (f=17,% 50,0) görsel sanatlar dersinin; bir gözlem, mantık, yaratıcılık, kendine güven, hayal gücü ve beğeni duygularının oluşmasına ve gelişmesine katkıda bulunur düşüncesine kesinlikle katılırken, % 41,2’i (f=14,% 41,2) de bu düşünceye katıldığını ifade etmiştir. Geriye kalan toplam % 8,8’lik (f=3,% 8,8) kısım ise katılmadığını belirtmiştir.

3g: “Görsel sanatlar dersi, öğrencilerin daha sonraki yıllarda girecekleri sınavlarda faydalı değildir. Bu yüzden gereksizdir.” düşüncesine katılıyor musunuz?

	f	%
Kesinlikle katılıyorum	3	8,8
Katılıyorum	1	2,9
Katılmıyorum	21	61,8
Kesinlikle katılmıyorum	9	26,5
Toplam	34	100,0

Tablo 40: Yöneticilerin, “Görsel sanatlar dersi, öğrencilerin daha sonraki yıllarda girecekleri sınavlarda faydalı değildir. Bu yüzden gereksizdir” düşüncesine katılım yukarıdaki tablo incelendiğinde, görsel sanatlar dersini sınavlarda faydalı bulmayarak gereksizdir şeklinde düşünen yöneticilerin oranı toplam % 11,7’dir (f=4, %11,7). Bu düşünceye katılmayan yöneticiler % 61,8 (f=21,%61,8) iken kesinlikle katılmayanlar ise % 26,5’tir (f=9,% 26,5).

4g: “Her okulda sanat eğitimi uygulamaları için mutlaka atölyeler olmalıdır.” düşüncesine katılıyor musunuz?

	f	%
Kesinlikle katılıyorum	19	55,9
Katılıyorum	13	38,2
Fikrim yok	2	5,9
Toplam	34	100,0

Tablo 41: Yöneticilerin her okulda atölye olmalıdır düşüncesine katılım durumları incelendiğinde, yöneticilerin büyük çoğunluğunun sanat eğitimi uygulamaları için özel atölyeler olması gerektiği düşüncesine katıldığı gözlenmektedir. % 55,9’u (f=19,%55,9) kesinlikle katılıyorum derken, % 38,2’si (f=13, %38,2) katıldığını belirtmiştir. % 5,9’u (f=2,% 5,9) bu konuda fikri olmadığını belirtmiştir.

5g: Sanat eğitimi kapsamında görsel sanatlar dersine ayrılan haftada 40 dakikalık ders saati süresi yeterli midir?

	f	%
Yeterlidir	6	17,6
Yeterli değildir	21	61,8
Kısmen yeterlidir	7	20,6
Toplam	34	100,0

Tablo 42: Yöneticilerin görsel sanatlar dersi süresinin yeterliği konusundaki düşünceleri incelendiğinde, yöneticilerin % 17,6’si (f=6,% 17,6) görsel sanatlar dersini yeterli bulurken bun karşılık %61,8’inin (f=21,% 61,8) yeterli bulmadığı gözlenmiştir. % 20,6’sı (f=7,% 20,6) ise kısmen yerlidir seçeneğini seçmiştir.

6g: 5. Sorudaki “b” şıkkını işaretlediyseniz görsel sanatlar dersi için gerekli süre sizce kaç ders saati olmalıdır?

	f	%
1 ders saati	6	18,8
2 ders saati	15	46,9
3 ders saat	8	25,0
4 ders saati ve daha fazlası	3	9,4
Toplam	32	100,0

Tablo 43: Yöneticilerin görsel sanatlar dersi için gerekli süre hakkındaki düşünceleri incelendiğinde, ankete katılan yöneticilerden bu soruyu cevaplayan toplam 32 yöneticiden % 18,8’i (f=6,% 18,8) 1 ders saati süresini yeterli bulurken % 46,9’u (f=15,%46,9) 2 ders saati süresini işaretlemiştir. % 25’i (f=8,% 25,0) 3 ders saati derken,% 9,4’ü (f=3,% 9,4) 4 ders saati ve daha fazlası olmalıdır düşüncesini belirtmişlerdir.

7g: Görev yaptığınız okulda sanat eğitimi kapsamında görsel sanatlar dersinin yeterli şekilde işlendiğine inanıyor musunuz?

	f	%
Yeterlidir	7	20,6
Kısmen yeterlidir	14	41,2
Yeterli değildir	13	38,2
Toplam	34	100,0

Tablo 44: Yöneticilerin görev yaptıkları okulda görsel sanatlar dersinin yeterli şekilde işlendiği konusundaki düşünceleri incelendiğinde, ankete katılan yöneticilerden % 20,6’sı (f=7,% 20,6) görsel sanatlar dersinin yeterli şekilde işlendiğini belirtirken, % 41,2’si (f=14,% 41,2) kısmen yeterli bulmuştur. % 38,2’si (f=13,% 38,2) görev yaptıkları okulda görsel sanatlar dersinin işlenişini yeterli bulmamışlardır.

5. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın Sonuçlarının Değerlendirilmesi:

Anket uygulamasının ardından yapılan analizler neticesinde, ankete katılan öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin demografik özellikleri, sanat ve sanat eğitime verdikleri önem, okullarda sanat eğitiminin ve mevcut uygulamaların durumu tespit edilmiştir.

Araştırmada Şahinbey İlçe Milli Eğitime bağlı toplam 14 ilköğretim okulunda 240 öğrenci, 14 görsel sanatlar dersi öğretmeni ve 34 okul yöneticisine anket uygulaması yapılmıştır. Yapılan sonuçlar değerlendirildiğinde,

Ankete Katılan Öğrencilere İlişkin Sonuçlar

Sanat eğitimi konusunda yapılan eylem araştırmalarının genellikle üzerinde önemle durduğu konuların bazıları; sanat eğitimi önemi, neler yapılırsa daha iyi bir sanat eğitimi verilebilir, günümüzde uygulanmakta olan sanat eğitimi derslerinin nasıl olduğu, öğrencilerde resim dersine karşı oluşan isteksizliktir (Gökay (Yılmaz), 2004: 132).

Ankete katılan öğrencilerin çoğunluğunun kız öğrencilerden oluştuğu gözlenmiştir. Buna karşın 6. 7. ve 8. sınıflardan eşit sayıda öğrenci sayısı belirlenerek anket uygulandığından çıkan sonuçlar tüm sınıfların genelini temsil etmektedir. Ankete katılan öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemek için sorulan soruların yüzdeleri sonuçları incelendiğinde öğrencilerinin çoğunluğunun anne ve babasının bir arada olduğu, ailenin geçiminin baba tarafından sağlandığı gözlenmiştir.

Uygulanan anket araştırması sonucunda okulların neredeyse tamamında Görsel sanatlar deri öğretmeni bulunurken atölye ortamının olmadığı tespit edilmiştir. Öğrenciler

tarafından verilen bilgilere bakıldığında okulların % 95,8'inde Resim (Görsel Sanatlar) branş öğretmeninin bulunduğu görülmüştür. Öğrencilerin 49,2'si görsel sanatlar dersinin gerekli olduğunu düşünürken, (Tab: 9) % 52,5'i dersten haz aldığını ifade etmiştir. 50,4'ü derste sıkılmadan çalıştığını ifade etmiş ,% 41,7'ise bu soruya hayır demiştir (Tab: 11) .

Ders işlenişinde öğrencilerin derste tamamlamaları gereken çalışmaları ders süresinin yetersizliği yüzünden tamamlayamadıkları tespit edilmiştir.

Ankete Katılan Öğretmenlere ilişkin Sonuçlar

Ankete katılan % 57,1'i kadın öğretmenler, % 42,2'si erkek öğretmenlerden 6-10 yıl aralığında olduğu, genç ve tecrübeli öğretmenlerden oluştuğu (%57,1), resim öğretmenlerinin tamamının eğitim fakültesi resim bölümlerinden mezun oldukları belirlenmiştir.

Ankete katılan öğretmenlerden % 64,3'ü sanat eğitimi yapılan sınıflarda bireysel etkinlik ve öğrenme motivasyonunun daha yüksek olduğu düşüncesine kesinlikle katıldığını belirtirken, "Sanat eğitimi ilköğretim 2. kademesinde gereklidir." düşüncesine öğretmenlerin % 42,9'u kesinlikle katılıyorum ve % 50,0'ı katılıyorum şeklinde cevap verdikleri görülmüştür.

Ankete katılan öğretmenlerden çoğunluğu oluşturan % 42'9'luk dilim, uygulanmakta olan ders saati süresinin yeterliğine kesinlikle katılmazken, % 35,7'si ise katılmadığını belirtmiştir. Öğretmenlerden % 14,3'ü ders süresinin yeterliğine katıldığını belirtirken %7,1'i kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Böylece ankete katılan öğretmenlerinde ders süresini yeterli bulmadıkları görülmüştür.

Ankete katılan öğretmenlerden % 50'si 2 ders saati süreyi işaretlerken, % 14,3'ü 3 ders saati seçeneğini işaretlediklerini % 35,7'si ise 4 saat süreyi uygun gördükleri belirlenmiştir. "Uygulanmakta olan ders saati süresinin sonunda alınan verim yeterlidir." düşüncesine ankete katılan öğretmenlerden % 50'si katılmazken, % 42,9'u kesinlikle katılmadığını ifade etmiştir. % 7,1'i ise katıldığını belirtmiştir. Burada öğretmenlerin dersten beklenen verimden daha düşük verim alındığını itiraf etmeleri dikkat çekici bulunmuştur (Tab: 25).

Öğretmenlerin “uygulanmakta olan süre boyunca temel resim teknikleri verilebilir” düşüncesine katılma durumları ise; %50’sinin katılmadığı, % 35,7’sinin de kesinlikle katılmadığı belirtilmiştir. Katılanların oranı ise sadece % 14,3’tür (Tab: 26). Öğretmenlerin uygulanmakta olan ders süresince araç ve gereçleri tam anlamıyla kullanması ile ilgili olarak % 57,1’i öğrencilerin derse getirdiği araç ve gereçleri tam anlamıyla kullanamadıklarına kesinlikle katıldığını belirtirken, % 35,7’si katıldığını belirtmiştir.

Öğretmenlerin “uygulanmakta olan ders saati süresinde teknik ve konuyla ilgili yeterince uygulama yaptırılabilir” görüşü ile ilgili cevaplar incelendiğinde, öğretmenlerden % 50’si kesinlikle katılmıyorum derken, % 28,6’sının da katılmıyorum diyerek katılmayan öğretmen oranını yükselttikleri gözlenmiştir.

Ankete katılan öğretmenlerden % 50’si uygulanan ders süresi bittiği zaman çalışmaların ancak % 25’inin tamamlanabildiğini belirtirken, % 21,4’ü çalışmaların sadece % 5 gibi çok az bir kısmının tamamlanabildiğini belirtmiştir. % 21,4’ü ise çalışmaların sadece % 50’sinin tamamlanabildiğini ifade etmiştir. Öğretmenlerin % 71,4’ünün atölyesiz okullarda çalıştığı, % 78,6’sının görev yaptığı okulda bir kez sergi düzenlendiği, % 50,0 ise okul yönetiminin sanat eğitime verdiği imkân ve desteği yeterli bulmadığı gözlemlenmiştir.

Ankete katılan öğretmenlerden % 50’si dersin yeterli şekilde işlenmediğini belirttiği gözlenmiştir. % 42,9’u kısmen yeterlidir düşüncesini belirtirken, % 7,1’i yeterli şekilde işlendiğini belirtmiştir (Tab: 33).

Ankete Katılan Yöneticilere İlişkin Sonuçlar

Ankete katılan yöneticilerin cinsiyet dağılımı incelendiğinde, ankete katılanların % 91,2’si erkek yöneticiler, % 8,8’inin bayan yöneticilerden (Tab: 34) ve meslekte çalışma süreleri incelendiğinde, ankete katılan çoğunluğunun 20 yıl üzerinde (% 52,9) görev yapan tecrübeli yöneticilerden oluştuğu gözlenmektedir (Tab: 35). Ankete katılan yöneticilerden % 35,3’ü okul müdürü, % 64,7’sinin müdür yardımcılığı görevi yaptığı belirlenmiştir.

Okul yöneticilerinin sanat eğitiminin bireyin ruhsal dengesini sağlaması için gereklidir düşüncesine katılım durumları incelendiğinde, % 52,9'u bu düşünceye kesinlikle katılırken, % 44,1'i katıldığını belirtmiştir. “Görsel sanatlar dersi, öğrencilerin daha sonraki yıllarda girecekleri sınavlarda faydalı değildir. Bu yüzden gereksizdir.” düşüncesine katılım oranı toplam % 11,7'dir. Bu düşünceye katılmayan yöneticiler % 61,8 iken kesinlikle katılmayanlar ise % 26,5'tir (Tab: 40). Yöneticilerin “her okulda atölye olmalıdır” düşüncesine katılım durumları ise % 55,9'u kesinlikle katılıyorum derken, % 38,2'si katıldığını belirtmiştir.

Ankete katılan yöneticilerin görsel sanatlar dersi için gerekli süre hakkında görüşleri ise; toplam 32 yöneticiden % 18,8'i 1 ders saati süresini yeterli bulurken % 46,9'u 2 ders saati süresini işaretlemiştir. % 25'i 3 ders saati derken,% 9,4'ü 4 ders saati ve daha fazlası olmalıdır düşüncesini belirtmişlerdir (Tab: 43).

Yöneticilerin görev yaptıkları okulda görsel sanatlar dersinin yeterli şekilde işlendiği konusundaki düşünceleri incelendiğinde, % 20,6'sı görsel sanatlar dersinin yeterli şekilde işlendiğini belirtirken, % 41,2'si kısmen yeterli bulmuştur. % 38,2'si görev yaptıkları okulda görsel sanatlar dersinin işlenişini yeterli bulmamışlardır.

ÖNERİLER

Sanat Eğitimi, eğitim kurumlarında en sorunlu alanlarından birisidir. Sorunların temelinde eğitim politikaları yatmaktadır. Çağa uygun bir eğitim örgüsü içinde sanat eğitiminin varlığı yadsınamaz. Eğitimin temelini oluşturan temel zorunlu eğitim döneminde sanat eğitiminde (görsel sanatlar) birtakım sorunlar yaşanmaktadır.

Görsel Sanatlar eğitimi veren öğretmenlerin çağdaş sanat eğitimi konusunda bilgili ve donanımlı olması gerekmektedir. Sanat eğitimi alanı, gelişmelerin ve değişimlerin hızlı gerçekleştiği alanlardan biridir. Öğretim yöntemleri ve değişimleri hakkında sürekli gelişmeleri ve yenilikleri takip etmesi Görsel Sanatlar eğitimcisinin elindeki imkânları ve olanakları daha verimli kullanması açısından önem taşımaktadır. Görsel Sanatlar dersi anket uygulanan her grup tarafından gerekli fakat süre açısından yetersiz bulunmuştur.

İlk ve ortaöğretim kurumlarındaki Resim ve Müzik derslerinin haftada bir saat olarak programlarda yer alması ile bu derslerin amaçlarını yerine getirmesi düşünülemez. Çünkü çağdaş sanat eğitiminden beklenen amaçları, sürekliliği olan sanat uygulama projeleri olarak öğrencilere vermek, her haftanın sadece bir gününde bir saatlik yaptırılacak derslerle mümkün değildir (Özsoy, 2004: 30).

Ankete katılan öğrenci öğretmen ve yöneticilerin verdiği cevaplardan ortaya çıkan verilere göre görsel sanatlar eğitimi tam anlamı ile verilemezken, süresi de yeterli bulunmamaktadır. Öğrenci ve öğretmenlerin belirttiği gibi ders işleniş esnasında çalışmalar ders süresi nedeni ile tamamlanamamaktadır. Öğrencilerin dersin gerekliliği ile ilgili verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin azımsanamayacak bir kısmı dersin gerekliliğine inanmamaktadır. Malzeme kullanımında sıkıntılar yaşandığı belirtilmiştir. Öğretmenler, ders süresi boyunca çalışmaların çok az bir kısmının tamamlanabildiğini belirtmişlerdir. Halen uygulanmakta olan görsel sanatlar programının içeriği incelenip, derslerin büyük çoğunluğunun Görsel sanatlar atölyesi bile olmayan okullarda işlendiği düşünülürse durumun vahimliği artmaktadır.

Öncelikle sanat eğitimi ile ilgili şu sorunlar giderilmelidir:

1- Görsel sanatlar dersinin 40 dakika olan haftalık ders saati yetersizdir. Haftada en az 2 veya daha fazla ders süresi uygulanmalıdır.

2- Okullardaki fiziki ortamdan kaynaklanan yetersizlikler giderilmelidir. Görsel Sanatlar dersi için özel atölyeler standart hale getirilmelidir.

3- Görsel sanatlar dersi öğretmenleri yeterli bilgi ve donanıma sahip olmalıdırlar. Yeni programlar hazırlanırken tüm öğretmenlere, seminer veya diğer eğitim metotları ile ulaşılmalı bilgi aktarımı yapılmalıdır.

4- Sanatsal faaliyetlere katılımın, sergi, müze, sanatsal söyleşi gibi ders dışı etkinliklerin arttırılması gereklidir. Sosyal faaliyetlere katılımın arttırılması çağımız eğitimindeki gelişim ve değişimi yakalamak için gereklidir.

5- Eğitim ve içeriğindeki sanat eğitimi programları, iktidardaki siyasi idareye göre değil uzun vadeli düzenlenmiş ülke eğitim politikasına göre şekillendirilip geliştirilmelidir. Her yeni iktidarla birlikte değişen program ve uygulamalar olmamalıdır.

KAYNAKÇA

Akay, Bahattin. (1975). *Resim Sanatı*. Ankara: Doğu Matbaası.

Akverdi, Hamdi. (1953). *Sanatta Yaratma*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Alakuş, Ali Osman. (2005). Sanat Eğitiminde Uluslararası/Ulusal Araştırmalar ve Adlandırma Sorunu. (Editör: Vedat Özsoy). *İlköğretim Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*. Ankara: Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları, 8-17.

Alakuş, Ali Osman. (2003). *Dünden Bugüne Görsel Sanatlar Eğitiminin Genel Bir Görünümü*. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/160/alakus.htm> Er: 10/01/2010.

Artut, Kazım. (2002). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri* (2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Ayvazoğlu, Beşir. (2000). Osmanlı Estetik Dünyası. *Geleneğin Direnişi* (2. Baskı) İstanbul: Ötüken Neşriyat A.Ş.

Balcı, Fatih. (2004). *İmgesel Düşünme, Kavramsal Düşünme, Sanat ve Sanat Eğitimi*. 2. Sanat Eğitimi Sempozyumu. Ankara: Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı.

Başkan, Seyfi. (1997). *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye'de Resim*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Botancı, Funda. (2006). *Çocuk Resmini Konu, Çizgi, Şekil ve Renk Açısından Değerlendirme* Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Çakır İlhan, Ayşe. (2002). *Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programları ve Sanat Eğitimi* www.ankara.edu.tr/ebf.dergi. Er: 20/01/2009

Çetin, Turhan. (2002). *Sanat Eğitiminin Gerekliliği Üstüne*. Sanat Eğitimi Sempozyumu. Ankara: G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı.

Edgü, Ferit. (1999). Çocuk Resimlerine “Doğru” Bakalım. (Editör: Ahu Antmen). *Sanat Dünyamız*, Sayı:71, 229. İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık.

Erinç, Sıtkı M. (2004). *Kültür Sanat, Sanat Kültür* (2. Baskı). Ankara: Ütopya Yayınevi.

Erinç, Sıtkı M. (2004). *Resmin Eleştirisi Üzerine*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Erksan, Metin. (1999). Çocuk Oyunları Üzerine Özet Düşünceler. (Editör: Ahu Antmen). *Sanat Dünyamız*, Sayı-71, 167. İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık.

GATA (Gülhane Askeri Tıp Akademisi), (2010). *Çocuk Ruh Sağlığı*. Gelişim Kuramları <http://www.gata.edu.tr/dahilibilimler/cocukruh/erikson.htm> Er: 17/07/2010.

Gökay (Yılmaz), Melek. (2004). *Eylem Araştırmasının Sanat Eğitimindeki Yeri*. 2. Sanat Eğitimi Sempozyumu. Ankara: Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı.

Gökay (Yılmaz), Melek. (1998). *Birleştirilmiş sanat eğitimi yöntemine göre ilköğretim II. Basamağında sanat eleştirisinin uygulaması ve sonuçları*, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Gökaydın, Nevide. (2002). *Temel Sanat Eğitimi Ankara*: MEB yayınları.

Güneysu, Sibel. (2002). Çoklu Zekâ Kuramı'nın Eğitime Yansımaları. *Çocuk Çocuk, Aylık Anne Baba Eğitimci Dergisi*, Sayı:10, 16.

İşbilen, (2002). *Türkiye’de Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirme*. Sanat Eğitimi Sempozyumu. Ankara: Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı.

Karataş, Süleyman. (2002). *Batılılaşma Döneminde Ders Program Değişimi*. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.

Kurtuluş, Yıldız. (2002). *İlköğretimde Resim-İş Derslerinin Haftalık Ders Dağıtımındaki Yeri ve Öğrenciler Üzerindeki Etkileri*. Milli Eğitim Dergisi <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/153-154/kurtulus.htm> Er: 06/07/2009.

KYGM (Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü, (2009). TC Kültür ve Turizm Bakanlığı. <http://www.kygm.gov.tr/Genel/BelgeGoster.aspx?> Er: 10/01/009.

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). (2009). Öğretmen portalı <http://ttkb.meb.gov.tr/ogretmen/index.php> Er: 10/10/2009.

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). (1997). *Resim-İş Öğretmen Kılavuzu*. İstanbul. MEB Yayınları: 3069.

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). (1993) <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/159/syuksel.htm> Er: 23/10/2009.

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). (2010) *Ebeveyn ve ergen ilişkisi* (okulweb.meb.gov.tr/79/01/362607/Doc/rehiz/.../ebeveynveergeniliski.doc). (Er: 02/01/2010)

Özsoy, Vedat. (2004). *Resim-İş Öğretmeni Yetiştirme Programları ve Resim-İş Dersinin Bir Değerlendirmesi*. 2. Sanat Eğitimi Sempozyumu. Ankara: Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı.

Özsoy, Vedat. (2007). *Görsel Sanatlar Eğitimi*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Pasin, Gülseren. (2004). *Lise Sanat Etkinliklerini İzleme-11. Sınıf*. İstanbul: Devlet Kitapları Müdürlüğü.

Püsküllüoğlu, Ali. (1999). *Türkçe Sözlük*. İstanbul: Doğan Kitapçılık A.Ş.

San, İnci. (2003). *Sanat Eğitimi Kuramları*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

San, İnci (1977). *Sanatsal Yaratma ve Çocukta Yaratıcılık*. Ankara: Türkiye İş Bankası Yayınları.

Şahin, Şükran. (2007). *Panel Konuşması*. <http://www.bilkent.edu.tr/~sukran/g.s.egitimi.htm>
Er:10/01/2010.

Şeyhsuvaroğlu, Haluk Y. (1960) 19. Asırda Tasvir Sanatının İstanbul'da Yayılması. *Eski Türk sanatları*. İstanbul: Varlık Yayınları.

Sezer, Hulusi. (2001). *İlköğretimde Resim-İş Eğitimi*. Ankara: T.C. MEB Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı.

Stokrocki, Mary ve Kırıçoğlu, Olcay (1997). *Ortaöğretim Sanat Öğretimi*. Ankara: YÖK / Dünya Bankası.

Tansuğ, Sezer. (2003). *Çağdaş Türk Sanatı*. İstanbul: Remzi Kitabevi A.Ş.

Tansuğ, Sezer. (1997). *Gelenek Işığında Çağdaş Sanat*. İstanbul: İz Yayıncılık.

TDK (Türk Dil Kurumu), (2009). <http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=sanat>
Er: 10/01/2010.

Türkdoğan, Galip. (1981). *Sanat Eğitimi Yöntemleri*. Ankara: Ayyıldız Matbaası A.Ş.

Ünver, Erdem. (2004). *Eğitim Fakülteleri Resim-İş Öğretmenliği Programında Yeni Yapılanma*. 2. Sanat Eğitimi Sempozyumu. Ankara: Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı.

Ünver, Erdem. (2002). *Sanat Eğitimi*. (1. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yürekten, Aysun. (2004). *Disipline Dayalı Ünite planlarının Uygulanması*. 2. Sanat Eğitimi Sempozyumu. Ankara: Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı.

Yılmaz Arıkan, Emine N. (2005). *İlköğretim Okullarında Görev Yapan Branş Öğretmenlerinin Sanat Eğitime Bakış Açuları*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/159/syuksel.htm> (Er: 06/07/2009)

http://ttkb.meb.gov.tr/ogretmen/modules.php?name=Downloads&d_op=MostPopular (Er: 17/07/2010)

EKLER

Anket Formu

"İlköğretim Okullarında Görsel Sanatlar Dersi İçin Ders Saati Süresinin Yeterliliği" konusunda görüşlerinin değerlendirildiği anket.

Sevgili öğrenciler,

Bu araştırmanın amacı; "İlköğretim Okullarının II. kademesinde Görsel Sanatlar Dersi Haftalık Ders Saati Süresinin Yeterliliğinin Araştırılması" konulu yüksek lisans tezi için gerekli bilimsel verileri toplamaktır. Bu amaçla siz değerli öğrencilerin görüşlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Anketi doğru ve dikkatli bir şekilde doldurmanız bu çalışmanın bilimsel verilerinin doğru elde edilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Anketimiz iki bölümden oluşmaktadır: 1. Bölümde; kişisel bilgiler, 2. Bölümde; sanat eğitimi (Görsel Sanatlar) dersi süresinin yeterliliği ve genel değerlendirmesi ile ilgili düşünceleriniz istenmektedir.

Yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Dilber İLDANLI

Nigar Ertürk Lisesi Resim Öğretmeni

---

1. BÖLÜM

1. Okulunuzun Adı: ...

2. Cinsiyetiniz

a ( ) Kız

b ( ) Erkek

3. Kaçınıcı sınıfta okumaktasınız?

a ( ) 6 . s ı n ı f

b ( ) 7. sınıf

c ( ) 8. sınıf

4. Anne ve babanız sağ mı?

a ( ) Annem-Babam sağ

b ( ) Annem ölü

c ( ) Babam ölü

d ( ) Annem- Babam ölü

5. Anne ve babanız birlikte mi yaşıyorlar?

a ( ) Evet   b ( ) Hayır

6. Ailenizin geçimini kim sağlıyor?

a ( ) Baba   b ( ) Anne   c ( ) Her ikisi de   d ( ) Kardeşler

2. BÖLÜM

Aşağıda sanat eğitimi kapsamında görsel sanatlar derslerine ilişkin verilen ifadeleri okuduktan sonra size uygun gelen seçeneğe "X" işareti koyarak görüşünüzü belirtiniz.

7- Öğrenim gördüğünüz okulda resim branş öğretmenleri var mı?

a ( ) Evet   b ( ) Hayır

8- İlköğretim Okullarında (2. kademe) görsel sanatlar dersinin gerekli olduğuna inanıyor musunuz?

A ( ) Evet   b ( ) Hayır   c ( ) Fikrim yok

9- Görsel sanatlar dersini işlemek size haz veriyor mu?

A ( ) Evet   b ( ) Hayır   c ( ) Fikrim yok

10- Görsel sanatlar dersi süresi (40 dakika) boyunca sıkılmadan çalışabiliyor musunuz?

a ( ) Evet   b ( ) Hayır   c ( ) Fikrim yok

11- Görsel sanatlar dersi süresi (40 dakika) boyunca resimlerinizi veya çalışmalarınızı tamamlayabiliyor musunuz?

a ( ) Evet   b ( ) Hayır   c ( ) Bazen   d ( ) Fikrim yok

12- Görsel sanatlar dersi süresi boyunca getirdiğiniz bütün malzemeleri kullanacak zaman kalıyor mu?

a ( ) Evet   b ( ) Hayır   c ( ) Bazen   d ( ) Fikrim yok

13- Sanat eğitimi kapsamında görsel sanatlar derslerine ayrılan haftada 40 dakikalık ders saati süresi yeterli midir?

a ( ) Yeterlidir.   b ( ) Yeterli değildir.   c ( ) Kısmen yeterlidir.

14- İlköğretim Okullarında (2. Kademe) görsel sanatlar dersi sizce haftalık kaç ders saati olmalı?

a ( ) 1 saat   b ( ) 2 saat   c ( ) 3 saat   d ( ) 4 saat veya daha fazla   e ( ) Hiç olmamalı

15- Sanat eğitiminde görsel sanatlar dersleri uygulamaları için okulunuzda özel bir atölye var mı?

a ( ) Evet

b ( ) Hayır

Anket Formu

"İlköğretim Okullarında Görsel Sanatlar Dersi için Ders Saati Süresinin Yeterliliği"

konusunda görüşlerinin değerlendirildiği anket.

Sayın Eğitimciler;

Bu araştırmanın amacı; "İlköğretim Okullarının II. kademesinde Görsel Sanatlar Dersi Haftalık Ders Saati Süresinin Yeterliliğinin Araştırılması" konulu yüksek lisans tezi için gerekli bilimsel verileri toplamaktır. Bu amaçla siz değerli eğitimcilerin görüşlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Anketi doğru ve dikkatli bir şekilde doldurmanız bu çalışmanın bilimsel verilerinin doğru elde edilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Anketimiz üç bölümden oluşmaktadır: 1. Bölümde; kişisel bilgiler, 2. Bölümde; sanat eğitimi kapsamında mevcut ders süresinin yeterliliği ile ilgili görüş ve önerileriniz, 3. Bölümde; okullarda sanat eğitimine ilişkin mevcut uygulamaların durumuna ilişkin düşünceleriniz istenmektedir.

Yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Dilber İLDANLI

Nigar Ertürk Lisesi Resim Öğretmeni

1. BÖLÜM

1. Okulunuzun Adı: ...

2. Cinsiyetiniz

a ( ) Bayan

b ( ) Bay

3. Mesleğinizde kaç yılı doldurdunuz?

a ( ) 1-5 yıl   b ( ) 6-10 yıl   c ( ) 11-15 yıl   d ( ) 16 - 20yıl   e ( ) 20yıl ve üzeri

4. Mezun olduğunuz branş

a ( ) Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Bölümü

b ( ) Güzel Sanatlar Akademisi

c ( ) Diğerleri (Yazınız)...

5. Eğitim düzeyiniz

a ( ) Ön lisans

b ( ) Lisans

c ( ) Lisansüstü

12- Uygulanmakta olan ders saati süresince (40 dakika) öğrenciler araç ve gereçleri tam anlamıyla kullanabiliyorlar düşüncesine katılıyor musunuz?

- a ( ) Kesinlikle katılıyorum   b ( ) Katılıyorum   c ( ) Fikrim yok
d ( ) Katılmıyorum   e ( ) Kesinlikle katılmıyorum

13- Uygulanmakta olan ders saati süresinde teknik ve konuyla ilgili yeterince uygulama yaptırılabilir düşüncesine katılıyor musunuz?

- a ( ) Kesinlikle katılıyorum   b ( ) Katılıyorum   c ( ) Fikrim yok
d ( ) Katılmıyorum   e ( ) Kesinlikle katılmıyorum

14- Ders süresi bittiği zaman çalışmaların ne kadarı tamamlanmış oluyor?

- a ( ) % 5   b ( ) % 25   c ( ) % 50   d ( ) % 75   e ( ) % 100

3. BÖLÜM

Aşağıda okullarda sanat eğitiminde mevcut uygulamaların durumuna ilişkin düşünceleriniz istenmektedir, size uygun gelen seçeneğe "X" işareti koyarak görüşünüzü belirtiniz

15- Sanat eğitiminde Görsel sanatlar dersleri uygulamaları için okulunuzda özel bir atölye var mı?

- a ( ) Evet   b ( ) Hayır

16- Görev yaptığınız okulda eğitim öğretim döneminde ortalama kaç tane resim sergisi düzenleniyor?

- a ( ) Bir kez   b ( ) İki kez   c ( ) İki den fazla   e ( ) Hiç

17- Okul yönetiminin sanat eğitimi konusunda gerekli imkânı ve desteği yeterli midir?

- A ( ) Yeterlidir.   b ( ) Yeterli değildir.   c ( ) Kısmen yeterlidir.

18- Görev yaptığınız okulda sanat eğitimi kapsamında görsel sanatlar derslerinin yeterli şekilde işlendiğine inanıyor musunuz?

- a ( ) Yeterlidir   b ( ) Kısmen yeterlidir   c ( ) Yeterli değildir   d ( ) Fikrim yok

Anket Formu

"İlköğretim Okullarında Görsel Sanatlar Dersi için Ders Saati Süresinin Yeterliliği" konusunda görüşlerinin değerlendirildiği anket.

Sayın yöneticiler;

Bu araştırmanın amacı; "İlköğretim Okullarının II. kademesinde Görsel Sanatlar Dersi Haftalık Ders Saati Süresinin Yeterliliğinin Araştırılması" konulu yüksek lisans tezi için gerekli bilimsel verileri toplamaktır. Bu amaçla siz değerli yöneticilerin görüşlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Anketi doğru ve dikkatli bir şekilde doldurmanız bu çalışmanın bilimsel verilerinin doğru elde edilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Anketimiz üç bölümden oluşmaktadır: 1. Bölümde; kişisel bilgiler, 2. Bölümde; sanat eğitimi kapsamında mevcut ders süresinin yeterliliği ile ilgili görüş ve önerileriniz, 3. Bölümde; okullarda sanat eğitimine ilişkin mevcut uygulamaların durumuna ilişkin düşünceleriniz istenmektedir.

Yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Dilber İLDANLI

Nigar Ertürk Lisesi Resim Öğretmeni

1. BÖLÜM

1. Okulunuzun Adı: ...

2. Cinsiyetiniz

a ( ) Bayan

b ( ) Bay

3. Mesleğinizde kaç yılı doldurdunuz?

a ( ) 1-5 yıl b ( ) 6-10 yıl c ( ) 11-15 yıl d ( ) 16 - 20yıl e ( ) 20yıl ve üzeri

4. Eğitim düzeyiniz

a ( ) Ön lisans

b ( ) Lisans

c ( ) Lisansüstü

5. Okuldaki göreviniz

a ( ) Okul Müdürü

b ( ) Müdür Yardımcısı

2. BÖLÜM

Aşağıdaki Sanat Eğitimi kapsamında görsel sanatlar derslerine ilişkin verilen ifadeleri okuduktan sonra size uygun gelen seçeneğe “X” işareti koyarak görüşünüzü belirtiniz.

6- Sanat eğitimi bireyin ruhsal dengesini sağlaması için gereklidir düşüncesine katılıyor musunuz?

- a ( ) Kesinlikle katılıyorum   b ( ) Katılıyorum   c ( ) Fikrim yok
d ( ) Katılmıyorum   e ( ) Kesinlikle katılmıyorum

7- Görsel sanatlar dersi; bir gözlem, mantık, yaratıcılık, kendine güven, hayal gücü ve beğeni duygularının oluşmasına ve gelişmesine katkıda bulunur düşüncesine katılıyor musunuz?

- a ( ) Kesinlikle katılıyorum   b ( ) Katılıyorum   c ( ) Fikrim yok
d ( ) Katılmıyorum   e ( ) Kesinlikle katılmıyorum

8- “Görsel sanatlar dersi, öğrencilerin daha sonraki yıllarda girecekleri sınavlarda faydalı değildir. Bu yüzden gereksizdir.” düşüncesine katılıyor musunuz?

- a ( ) Kesinlikle katılıyorum   b ( ) Katılıyorum   c ( ) Fikrim yok
d ( ) Katılmıyorum   e ( ) Kesinlikle katılmıyorum

9- “Her okulda sanat eğitimi uygulamaları için mutlaka atölyeler olmalıdır.” düşüncesine katılıyor musunuz?

- a ( ) Kesinlikle katılıyorum   b ( ) Katılıyorum   c ( ) Fikrim yok
d ( ) Katılmıyorum   e ( ) Kesinlikle katılmıyorum

10- Sanat eğitimi kapsamında görsel sanatlar dersine ayrılan haftada 40 dakikalık ders saati süresi yeterli midir?

- a ( ) Yeterlidir.   b ( ) Yeterli değildir.   c ( ) Kısmen yeterlidir.

11-10. sorudaki “b” şıkkını işaretlediyseniz sanat eğitimi dersi (resim –iş) için gerekli süre sizce kaç ders saati olmalıdır?

- a ( ) 1 ders saati   b ( ) 2 ders saati   c ( ) 3 ders saati   d ( ) 4 ders saati ve daha fazla
e ( ) Hiç olmamalıdır.

12-Görev yaptığınız okulda sanat eğitimi kapsamında Görsel sanatlar derslerinin yeterli şekilde işlendiğine inanıyor musunuz?

- a ( ) Yeterlidir.   b ( ) Kısmen yeterlidir.   c ( ) Yeterli değildir.   d ( ) Fikrim yok

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Özgeçmiş

Adı Soyadı:	Dilber İLDANLI		İmza:	
Doğum Yeri:	Karapınar			
Doğum Tarihi:	01. 01. 1979			
Medeni Durumu:	Bekâr			
Öğrenim Durumu				
Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	Yavuz Selim İlköğretim Okulu	I. Kademe	Karapınar	1991
Ortaöğretim	Karapınar Lisesi	II. Kademe (Ortaokul)	Karapınar	1994
Lise	Karapınar Kız Meslek Lisesi		Karapınar	1997
Lisans	S.Ü. Eğitim Fakültesi	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği	Konya	2001
Yüksek Lisans	S.Ü. Eğitim Fakültesi	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği	Konya	2009
Becerileri:	Desen, Yağlıboya Resim, Ebru, Gençlik ve Spor Bakanlığı Bünyesinde İzcilik Faaliyetleri			
İlgi Alanları:	Plastik Sanatlar, Tarih, Mitoloji, Sanat Eğitimi (Desen Eğitimi), Güzel Sanatlar Fakülte ve Akademilerine Öğrenci Yetiştirme, Gezi-İnceleme			
İş Deneyimi:	2001-2003 Cumhuriyet İ.Ö.O Resim-iş Öğretmenliği (Karapınar-Konya), 2003-2005 Ahmet Karacığın İ.Ö.O Resim-iş Öğretmenliği (Selçuklu-Konya), 2005-2007 Nigar Ertürk Lisesi Resim Öğretmenliği, (Şehitkamil-Gaziantep), 2007-... Sivas Muzaffer Sarısozen Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Öğretmenliği (Halen devam etmekte).			
Aldığı Ödüller:	Teşekkür Belgesi (2007) Nigar Ertürk Lisesi Gaziantep.			
Hakkımda bilgi almak	Yrd. Doç. Nihat ŞİRİN – S.Ü. Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği			

çin önerebileceğim şahıslar:	Doç. Dr. Mehmet BAŞBUĞ - S.Ü. Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği Doç. Dr. Melek GÖKAY YILMAZ - S.Ü. Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği
Tel:	0.505.402.01.70
Adres	Akdeğirmen Mahallesi, 18. Sokak, Dursun Apt. 2/5 Merkez SİVAS Muzaffer Sarısözen Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi, Vali Varinli Caddesi, SİVAS